

Editorial. Les actuacions de la Subdirecció general d'Arxius 2007-2010, pàg. 1 / Qüestions de treball. Ingressar els fons de l'exili. La Fundació Pau Casals completa el fons del gran músic català conservat a l'ANC, pàg. 4 / El patrimoni documental al Tarragonès: Consell Comarcal i arxius municipals. La tasca de l'Arxiu Històric de Tarragona, pàg. 6 / Noticiari, pàg. 8 / Rerefons. Inauguració de la reforma i ampliació de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, pàg. 29 / Memòries d'un arxivador de secà, pàg. 30 / Bibliografia, pàg. 31

Editorial

Les actuacions de la Subdirecció general d'Arxius 2007-2010

El Pla d'Actuació Arxivística 2004-2007 proposava deu eixos d'actuació en l'àmbit dels arxius i la gestió documental. Una part notable d'aquests objectius es varen poder as-

solir en els gairebé tres anys de la passada legislatura, d'altres tenen un horitzó de materialització a mig o llarg termini que ha comportat que, actualment, alguns d'ells ja

es trobin en estat de plena execució i d'altres tot just en situació d'inici.

En aquest nou mandat la Subdirecció General d'Arxius integra a l'agenda temes i reptes derivats de la vitalitat i dinamisme del sector professional i de l'entorn en què desenvolupa les seves funcions, i defineix els eixos més prioritaris dels propers quatre anys en els següents àmbits d'actuació:

ACCIÓ DE GOVERN

En aquest context existeixen dos eixos bàsic a desenvolupar, els Plans Directors i els Acords de Col·laboració.

Pel que fa als Plans Directors, es finalitzarà el Pla d'Infraestructures del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació que preveu la construcció de 14 arxius comarcals. Al seu torn, en el marc del desenvolupament de l'administració electrònica a Catalunya, s'implementarà de manera progressiva, en col·laboració amb el Centre de Telecomunicacions i la Direcció General de Modernització de l'Administració, un sistema de gestió documental arreu de l'Administració de la Generalitat de Catalunya que garantirà un ús eficient de la informació i una administració més transparent i propera al ciutadà. També es donarà suport al projecte i-Arxiu de preservació digital impulsat per CATCert.

Pel què fa als convenis de col·laboració, amb l'objectiu de donar compliment als preceptes de la Llei d'arxius i documents i als objectius fixats en el pla d'actuacions, la Subdirecció General d'Arxius estableix acords de col·laboració amb diferents entitats i institucions per a la realització d'actuacions arxivístiques específiques relacionades amb:

- Gestió, conservació i accés de fons documentals
- Recerca i promoció de la història
- Realització de pràctiques als Arxius i promoció dels estudis d'arxivística i gestió de documents
- Recuperació de fons documentals
- Cooperació
- Cooperació Internacional

LLEI 10/2001 D'ARXIU I DOCUMENTS

Un cop assolida la constitució del Consell Nacional d'Arxius i trobant-se en tràmit d'aprovació el Registre d'Arxius i la Comissió

Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental de la documentació, caldrà materialitzar l'inventari, el catàleg, el cens i el mapa d'arxius de Catalunya com a instruments de planificació de les polítiques arxivístiques, de coneixement de la realitat del patrimoni documental i de foment de l'accés dels ciutadans al coneixement.

Paral·lelament i amb l'objectiu de donar resposta als requeriments específics de la documentació de la Generalitat de Catalunya en el marc de l'e-administració, es crearà el decret que reguli el cicle de vida dels documents de la Generalitat de Catalunya que substituirà l'actual Decret 76/96. Tanmateix, i amb la finalitat de donar compliment a la legislació vigent sobre documents, arxius i patrimoni documental, es publicarà el Reglament dels Arxius Comarcals. A més a més, per tal de resoldre d'una manera global el perfil curricular de tot el personal que treballa en els arxius, es desenvoluparà la normativa reguladora del perfil professional del personal adscrit als arxius.

ÚS DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ

Per tal d'impulsar l'ús de les tecnologies de la informació i les comunicacions, tant pel que fa al desenvolupament i posada en servei d'aplicacions telemàtiques i de gestió, com pel que fa al desplegament d'infraestructures de telecomunicació, crearem el Portal Web dels Arxius Catalans i es construirà un espai professional col·laboratiu en base al Portal e-Catalunya que impulsa la Direcció General d'Atenció Ciutadana.

INFRAESTRUCTURES

A més de la finalització de la construcció dels catorze arxius comarcals que preveu el Pla d'Infraestructures del Departament via conveni amb l'Institut Català de Finances, es construiran gradualment, amb el pressupost ordinari de la Subdirecció General d'Arxius, vuit edificis la major part dels quals requereixen l'ampliació dels immobles ja existents. Algunes d'aquestes ampliacions es podran fer adequant la mateixa seu i d'altres construint dipòsits externs (AC Garraf, AC Alt Empordà, AC Cerdanya, AC Anoia, AC Urgell, AC Terres de l'Ebre, AC Conca de Barberà, AC Maresme).

En paral·lel, i en col·laboració amb la Vicepresidència del Govern i la Direcció General

del Patrimoni, elaborar els estudis de viabilitat i impulsar la creació de l'Arxiu Territorial de la Delegació de Barcelona i l'Arxiu Territorial de la Delegació de les Terres de l'Ebre.

NOU DIMENSIONAMENT DELS ARXIUS

Pel que fa a recursos humans, el nou rol que ha de desenvolupar el sector arxivístic aconsella actuar en l'àmbit de la denominació de la funció i, sobretot, en una adequació de la seva estructura orgànica en la mesura que ha d'afrontar reptes d'una gran transcendència pública i d'una forta influència en l'organització i gestió de l'administració pública. Per aquests motius, s'impulsarà el dimensionament dels òrgans dependents de la Subdirecció General d'Arxius, l'elaboració d'indicadors per a les dotacions de personal dels arxius centrals administratius i la convocatòria periòdica de processos de selecció de personal.

Pel que fa a la normativa tècnica, es crearan nous grups de treball que elaborin normes i instruccions que serveixin per consignar un conjunt de recomanacions adreçades a millorar la gestió i el desenvolupament dels arxius de Catalunya.

SERVEIS DE QUALITAT I NORMALITZACIÓ

En primer terme es planteja promoure la implantació de la Norma ISO 9001: 2000 de qualitat de manera seqüencial als arxius comarcals, continuar formant part del Comitè CTN50 d'AENOR i, en col·laboració amb el Centre de Terminologia TERMCAT, elaborar les versions catalanes de les normes ISO en matèria de gestió documental i els suports digitals.

FORMACIÓ DELS PROFESSIONALS DELS ARXIUS

Obrir nous horitzons als professionals del sector mitjançant l'elaboració anual del Pla de formació de la Subdirecció General d'Arxius, la col·laboració en els plans de formació organitzats per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents, l'Associació d'Arxivers de Catalunya i l'organització no governamental Arxivers sense Fronteres.

Redefinir el format i ampliació de contin-

guts i temps de la Jornada Innov@doc. Col·laborar i participar en l'organització de les jornades específiques del sector organitzades per altres organismes i institucions del nostre país com les Jornades Antoni Varès, el Laboratori d'Arxius Municipals, el Congrés d'Arxivística de Catalunya, la Jornada d'Estudi i Debat i totes les que puguin sorgir que estiguin directament relacionades o desenvolupin temes d'interès per al col·lectiu professional.

IMPULS A LA PROJECCIÓ DELS ARXIUS A LA SOCIETAT

Consolidar les noves col·leccions de publicacions de la Subdirecció General d'Arxius, l'edició i difusió de les publicacions periòdiques com són el Butlletí d'Arxius i el Butlletí ITGD i impulsar el Centre de Recursos Arxivístics de Catalunya CRAC.

Impulsar la creació d'òrgans de coordinació de les polítiques de restauració i digitalització de les institucions arxivístiques catalanes i la creació d'òrgans de coordinació de les polítiques de preservació del patrimoni documental amb les institucions catalanes. En el mateix sentit, es potenciarà el Pla Bruniquer de Preservació del Patrimoni Documental que es conserva en els arxius de la Generalitat i hi ha la voluntat de col·laborar amb l'Institut d'Estudis Catalans, en el *Projecte inventari dels fons documentals catalans en arxius estrangers*.

Fomentar els serveis educatius als arxius comarcals per tal d'endegar la creació dels serveis pedagògics arreu i propiciar un ús educatiu per a les escoles dels documents d'arxiu.

Programar la inauguració d'una exposició sobre la gènesi i evolució històrica del patrimoni documental, la creació de la setmana dedicada als arxius i la celebració del *Dia Internacional dels Arxius*. S'impulsarà també la difusió als mitjans de les notícies més rellevants.

PROJECCIÓ INTERNACIONAL DE L'ARXIVÍSTICA CATALANA

Continuar establint acords de col·laboració amb altres arxius, organismes i institucions. Participar en jornades, congressos i col·loquis específics del sector i exercir la participació activa en organismes internacionals d'arxivística.

RELACIONS AMB EL MINISTERIO DE CULTURA

Impulsar la creació de la Ciutat dels Arxius a Sant Cugat, mitjançant la potenciació de les instal·lacions i els serveis de l'Arxiu Nacional de Catalunya i la construcció de l'Arxiu Històric Provincial de Barcelona al seu entorn, amb la voluntat de crear un equipament de rellevància internacional dedi-

cat a la difusió de la història contemporània de Catalunya. Impulsar la construcció de la nova seu de l'Arxiu Històric de Girona i la remodelació de la seu de l'Arxiu Històric de Tarragona. Activar la segona fase del retorn dels Documents de Salamanca i la identificació dels fons propis de Catalunya i dels fons comuns que es troben a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, tal com fixa l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Qüestions de treball

Ingressar els fons de l'exili.

La Fundació Pau Casals completa el fons del gran músic català conservat a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Josep Fernández Trabal,
Cap de l'Àrea dels Fons Històrics de l'ANC

El mes de gener 2007 ingressà a l'Arxiu Nacional de Catalunya la darrera documentació del conegut i prestigiós violoncel·lista, director d'orquestra i compositor català Pau Casals. Aquesta documentació, procedent de Washington, tanca el fons documental ja existent a l'ANC i es suma als ingressos realitzats els anys 1997, 1999 i 2001. La vídua Marta Casals Istomín ha cedit els documents a la Fundació Pau Casals, la qual els ha afegit al fons ja constituït a l'ANC en virtut del contracte de dipòsit que es va signar el dia 15 de març de 2006.

El llarg procés de reunió dels fons documentals de Pau Casals a Catalunya esdevé un cas paradigmàtic de recuperació d'arxius de l'exili, una de les tasques que l'ANC té més clarament encomanades i que requereix dedicació i mitjans. Aquesta categoria d'arxius són un fidel reflex de les vicissituds viscudes pels seus productors. En aquest sentit cal recordar que Pau Casals va

viure a Prada de Conflent fins al 1956 i que després fixà la residència, fins a la seva mort esdevinguda l'any 1973, a San Juan de Puerto Rico. Fou a l'illa del Carib on va conèixer i es casà amb Marta Montañez (1957). Marta Casals, casada novament amb el pianista Eugenio Istomín, es traslladà a viure a Nova York i després a Washington, portant amb ella part dels arxius del compositor català i deixant la resta a Puerto Rico. Els fons documentals del Mestre estaven repartits, per tant, entre les tres residències esmentades, una dispersió que Marta Casals, complint els desitjos del seu marit, va voler que s'acabés. Cal recordar, en aquest punt, que l'any 1972 la parella havia creat la Fundació Pau Casals amb l'objectiu de deixar a Catalunya tot el llegat que el Mestre conservava a la casa de Sant Salvador del Vendrell. Marta Casals, fidel executora del determini del seu marit en aquest i molts altres aspectes, ha vetllat per la unificació de la integritat del

llegat i ha estat la persona clau que ha fet possible que el fons documental retorni sencer a Catalunya, posant la voluntat de Pau Casals per damunt de tots els obstacles i desestimant altres opcions.

El 18 de març de 1997 va ingressar la part del fons conservada directament per la Fundació Pau Casals al museu del Vendrell, una mesura d'urgència motivada pel tancament temporal de la institució per obres. En aquells moments, la Fundació va signar un contracte provisional de dipòsit i tractament arxivístic que va permetre la catalogació d'aquesta part del llegat. Es tracta de 60 metres de documents de la infància i joventut del Mestre i de les seves activitats polítiques i professionals a Catalunya (durant la República i la guerra civil), així com de l'exili a la Catalunya Nord, destacant l'arxiu fotogràfic, la correspondència i la documentació relacionada amb els primers festivals de Prada del Conflent inaugurats el 1950. Aquesta documentació estava a la casa-museu des de l'any de creació de la Fundació Pau Casals, el 1972.

El 2 de febrer de 2001 arribà, de Washington, la documentació de l'etapa més internacional de la vida de Pau Casals quan, resident ja a Puerto Rico i amb moltes relacions als Estats Units, el Mestre es dedicà a donar concerts arreu del món i a promocionar el valors de la democràcia i la pau. Es tracta del període de les grans efemèrides: estrena d'*El Pessebre* (1960), concert a la Casa Blanca durant la presidència de John F. Kennedy (1961), atorgament de la Medalla de la Llibertat (1963), composició de l'Himne de les Nacions Unides (1971) i moltes altres. Aquest segon ingrés, de 20 metres, incloïa la correspondència personal i familiar, les relacions amb els governs de la República i la Generalitat a l'exili, programes de concerts i un gran nombre de cintes de vídeo i pel·lícules. Poc després, el 13 de març del mateix any, la Fundació Pau Casals repatrià la part del fons que s'havia quedat a Puerto Rico després de la mort del compositor i el trasllat de la seva vídua a Nova York, integrada bàsicament per documents de l'etapa de Prada del Conflent que el Mestre s'havia endut a Amèrica, per les activitats de Casals a l'illa i per programes, partitures, àlbums de signatures i homenatges d'arreu del món.

El 18 de gener de 2007 ha arribat a Catalunya la documentació que Marta Casals encara conservava a la casa de Washington. Aquesta part del fons està integrada per la part més important de la correspondència personal i professional enviada i rebuda entre 1956 i 1973, ordenada i classificada per la pròpia vídua, circumstància que li dóna encara més valor. Cal destacar la documentació relacionada amb l'exili, com la correspondència amb Ventura Gassol, Josep Batista i Roca, Victòria Kent i Indalecio Prieto. D'igual interès són els dossiers relacionats amb la *Spanish Refugee Aids*, de la què Pau Casals va ser president honorari i gran benefactor, que inclouen els llistats de les persones ajudades, el patrocini per a l'obtenció de fons i les cartes d'agraïment de milers d'exiliats anònims. També sobresurt la correspondència de Pau Casals amb polítics, músics i intel·lectuals del seu temps. Entre els músics esmentem les relacions amb Alexander Schneider, Yehudi Menuhin, Fritz Kreisler i Arno Shonberg, i amb polítics i persones rellevants com els presidents Kennedy, Johnson i Nixon, Eleanor Roosevelt, Martin Luther King, Tedy Kollek (alcalde de Jerusalem) i molts altres. Cal remarcar també la documentació referent a la seva obra creativa i un fons de partitures dirigides i interpretades pel mateix Pau Casals amb anotacions manuscrites. I finalment, aquest darrer ingrés incorpora la documentació produïda arran de la mort de Pau Casals (1973) i el trasllat de les seves despulles a Catalunya el 1979.

Com a darrera dada, el fons es va nodrir els anys 1995 i 1996 amb les partitures i llibres de música de l'Orquestra Pau Casals, creada a Barcelona l'any 1920.

Es tracta indubtablement d'un gran fons i, segurament, el més rellevant dels fons privats que ha recuperat l'ANC. La seva importància ve donada per l'extraordinària personalitat del seu productor –el català més universal–, i per la quantitat i qualitat dels documents que aplega: 110,7 metres de documentació textual, entorn de 10.000 imatges de diferents suports i formats i un nombre considerable de discs, films i cintes de vídeo.

El fons ha ingressat a l'ANC gràcies a la responsabilitat i generositat de Marta Casals i

dels patrons de la Fundació Pau Casals. Totes els despeses han estat assumides pel Departament de Cultura. Per accedir a determinades parts del fons, que es podrà efec-

tuar després de la descripció dels darrers ingressos i de la unificació dels catàlegs, és preceptiva la autorització de la Fundació Pau Casals.

El patrimoni documental al Tarragonès: Consell Comarcal i arxius municipals. La tasca de l'Arxiu Històric de Tarragona.

Ricard Ibarra, director de l'Arxiu Històric de Tarragona

Els desplegament de l'estructura comarcal de Catalunya durant la dècada dels vuitanta del segle passat va coincidir en el temps amb la creació de la xarxa d'arxius històrics comarcals i la seva implantació progressiva en el territori. Creats amb la Llei 6/1987 de 4 d'abril, de l'organització comarcal de Catalunya, que va ser desplegada mitjançant diversos decrets i modificacions, explicats bàsicament al llarg dels anys 1988 i 1989, els Consells Comarcals són ens de l'administració local amb competències transferides des de l'administració de la Generalitat i des de les altres administracions locals: Ajuntaments i Diputacions Provincials i, per tant, el quadre de classificació de la seva documentació ha de tenir forçosament notables similituds amb els propis d'aquestes administracions, bàsicament pel que fa a les grans seccions.

A mitjan la dècada dels 90, quan els Consells Comarcals ja havien complert gairebé 10 anys d'existència i començaven a transferir documentació als arxius comarcals, el Servei d'Arxius va crear un grup de treball encarregat d'elaborar una proposta de tractament de la seva documentació dels Consells. El document resultant del treball d'aquesta Comissió fou la *Norma per a l'elaboració del quadre de classificació de la documentació dels Consells Comarcals*, que va ser

tramès als arxius comarcals el mes de febrer del 1998. Aquesta norma preveia la classificació de la documentació dels Consells en nou grans seccions:

1. Òrgans de Govern i Administració General
2. Gestió de recursos econòmics
3. Promoció econòmica
4. Governació
5. Cultura i Esports
6. Ensenyament
7. Sanitat i Benestar Social
8. Medi Ambient
9. Ordenació Territorial

Cada una de les seccions estava degudament desenvolupada, especificant les sèries documentals corresponents. S'indicava, finalment que aquest era un quadre obert i subjecte als canvis de funcions que aquests ens poguessin experimentar en el futur.

La tasca de l'AHT al Consell Comarcal

En el cas del Tarragonès, l'Arxiu Històric de Tarragona va plantejar anar mes enllà de la recepció de la transferència de documentació i la seva descripció i va endegar un projecte que havia de permetre al Consell Comarcal disposar d'un sistema d'arxiu i gestió documental; en aquest sentit, l'AHT va ser un dels primers arxius, sinó el pri-

mer, en afrontar la posada en marxa d'una iniciativa d'aquest tipus. Fruit d'aquesta dinàmica, i a sol·licitud del director de l'arxiu, l'octubre de 1997 el Servei d'Arxius lliurava al Consell Comarcal del Tarragonès un programa de treball que definia les actuacions i el calendari del projecte. També es redactava un conveni de col·laboració entre el Consell Comarcal i el Departament de Cultura, que va signar-se el mes de febrer de 1998.

Immediatament després de la signatura del conveni, el Consell Comarcal del Tarragonès contractava una tècnica arxivera, que sota la directrius del director l'AHT i el suport tècnic del Servei d'Arxius, va ser l'encarregada de realitzar les tasques que havien de conduir a la implementació d'un sistema d'arxiu i gestió documental.

El programa de treball establert des del Servei d'Arxius establia els objectius a assolir:

- Homogeneïtzar el mètode de treball en la gestió de la informació
- Racionalitzar els circuits documentals i els terminis de transferències
- Agilitzar la recuperació dels documents
- Avaluar al documentació i aplicar les taules d'avaluació i tria
- Establir els mecanismes de control i accés als documents

També es definien diverses fases de treball

1a fase

- Anàlisi de la documentació i recollida d'informació sobre el funcionament de l'organisme
- Elaboració del Manual de gestió de la documentació i d'arxiu

2a fase

- Implantació del Sistema de Gestió Documental

D'altra banda, per tal de poder informatitzar l'inventari, el Servei d'Arxius va posar a disposició del Consell el programari GAC. Pel que fa als terminis d'actuació, la tasca va tenir lloc entre els mesos de febrer de 1998 a maig de 1999.

En aquest període, l'arxivera contractada va realitzar l'inventari de la documentació transferida pel Consell, que abastava des de l'any 1988 a 1995 i va realitzar també l'Anàlisi de la documentació administrativa del Consell; així mateix, va elaborar els "Criteris

Generals d'Arxivament per al documentació administrativa" i els "Criteris d'arxivament específics per a cada àrea administrativa". Finalment, es van realitzar propostes d'avaluació de diverses sèries documentals –una novetat en aquells moments pel que feia a la documentació dels Consells–, tancant d'aquesta manera el cercle que permetia avançar en la definició i implantació d'un sistema de gestió documental per al Consell Comarcal.

A partir del mes de juny de 1999, aconseguits els objectius marcats, el projecte va entrar en una via morta arrel de la no renovació del conveni esmentat i de la decisió del Consell Comarcal de no renovar el contracte a l'arxivera en qüestió.

Aquesta situació de paràlisi perduraria fins l'any 2004, en que des de l'Arxiu Històric de Tarragona es decidia impulsar de nou el projecte estroncat, destinant la beca que anualment atorga la Diputació de Tarragona a reiniciar la col·laboració amb el Consell. Fruit d'aquesta nova dinàmica, l'any 2005 es posava de nou en marxa el sistema d'arxiu del Consell, gestionant les transferències des de les diferents àrees a l'Arxiu General del Consell i d'aquest Arxiu General a l'Arxiu Històric de Tarragona amb documentació del període 1995 a 2002; es va actualitzar l'inventari utilitzant el programari GAC i es van aplicar les taules d'avaluació ja existents, alhora que es realitzaven noves propostes d'avaluació.

El repte, però, era i es la continuïtat en el temps d'aquesta intervenció. Per aconseguir-la, s'ha impulsat de nou la signatura d'un Conveni entre el Consell, el Departament de Cultura i el *Ministerio de Cultura* de l'Estat, atenent a que l'AHT es un centre de titularitat estatal. A dia d'avui cal dir que la seva signatura sembla imminent. Mentre s'espera aquest conveni, el Departament de Cultura ha atorgat una subvenció al Consell Comarcal per tal de contribuir conjuntament a la contractació del personal tècnic necessari per a impulsar el projecte.

La tasca de l'AHT a la comarca

Mes enllà de l'arxiu del propi consell, però, en aquesta nova etapa calia preveure en el marc del conveni a signar, la necessitat de que l'AHT pogués actuar de manera normalitzada en l'àmbit comarcal, comple-

mentàriament a la pròpia gestió de l'arxiu del Consell. Recordem que el fet que l'arxiu sigui de titularitat estatal ha provocat tradicionalment una certa distorsió en la seva funció de comarcal, que ha vingut exercint de manera puntual i intermitent. Amb aquest objectiu, s'ha plantejat la posada en marxa del Servei d'Assistència a les Poblacions del Tarragonès en l'àmbit del Patrimoni Documental, d'acord amb les directrius derivades de la vigent llei 10/2001 de 13 de juliol d'arxius i documents, que atorga als arxius comarcals la responsabilitat de coordinar i dirigir els programes específics sobre el patrimoni documental de la comarca, i semblantment a l'experiència en el camp del patrimoni documental impulsada per la Diputació de Barcelona amb la creació de la figura de l'arxiver itinerant. De fet, l'AHT ja havia plantejat l'any 1992 la conveniència de crear la figura de l'arxi-

ver intermunicipal, una proposta que no va reeixir. Amb tot, des de l'arxiu es van portar a terme actuacions puntuals en diversos municipis de la comarca, i així, a banda d'ingressar els fons històrics de Renau i Vespella de Gaià, l'arxiu havia elaborat, a començaments de la dècada dels 90, els inventaris dels arxius municipals de la comarca, i havia col·laborat estretament amb determinades poblacions, com Constantí, La Canonja, el Morell i Torredembarra per a posar en marxa el seu arxiu municipal.

Amb el marc legal de l'actual llei d'arxius i documents, la col·laboració del Consell Comarcal i l'impuls i el suport de la Subdirecció General d'Arxius, cal ser optimista respecte a l'èxit d'aquest nou intent per aconseguir una correcta gestió del patrimoni documental de les poblacions del Tarragonès.

Noticiari

Subdirecció general d'Arxius

El Consell Nacional es reuneix

El 29 de gener de 2007, es va realitzar la primera reunió ordinària del Ple del Consell Nacional d'Arxius sota la presidència del Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, Sr. Joan Manuel Tresserras. L'objectiu d'aquesta reunió va ser presentar a aquest òrgan consultiu, els projectes més rellevants de la política de la Generalitat en matèria d'arxius per aquesta nova legislatura inclosos en el Pla d'Actuació Arxivística 2007-2010, destacant el Projecte Corporatiu de Gestió Documental de la Generalitat de Catalunya i el Pla d'Infraestructures d'Arxius del Departament de Cultura. En el punt de l'ordre del dia destinat a assumptes de tràmit, el Conseller va fer especial esment al recolzament del nou Govern vers la política arxivística existent i a la voluntat de donar continuïtat als responsables de definirla i executar-la. A més a més, va explicar algunes actuacions fetes pel Departament

envers temes de ressò mediàtic, que són o han estat objecte de polèmica, com la segona fase del retorn a Catalunya del documents de Salamanca, la identificació dels fons propis de Catalunya i dels fons comuns que es troben a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, la constitució del Patronat de l'esmentat Arxiu i la creació de l'arxiu Històric Provincial de Barcelona. Finalment, en el marc d'aquesta reunió, es va comunicar l'especial interès de la Subdirecció General en convocar de manera immediata la Comissió Permanent del Consell Nacional. Tal i com marca el Decret 52/2006, aquesta comissió està formada per: Ramon Alberch, Josep M. Sans Travé, Joan Antoni Jiménez, Anna Lorente, José Luís Martínez-Alonso Camps, Esther Mitjans i Mercè Font.

Presentació del projecte i-arxiu de CATcert a l'Arxiu Nacional de Catalunya

El passat dia 5 de març de 2007 es va realitzar la presentació del projecte iArxiu que promou l'Agència Catalana de Certificació

(CATcert) al col·lectiu de professionals del cos d'arxivers de la Generalitat de Catalunya. L'acte es va celebrar a la seu de l'Arxiu Nacional de Catalunya i va ser presentat pel Senyor Jordi Masias, Director de CATcert, i el Senyor Ramon Alberch, Subdirector General d'Arxius.

La presentació va anar a càrrec dels senyors Ignacio Alamillo i Raimon Nualart de CATCert. El Sr. Alamillo va centrar la seva presentació en aspectes com els objectius del projecte, el model funcional del servei i l'arquitectura del projecte. El Sr. Nualart va explicar els casos d'ús de la integració d'iArxiu amb els Sistemes de Gestió documental en les seves fases activa, semi-activa i l'ontologia arxivística i administrativa.

L'objectiu del projecte és facilitar la transició a la custòdia i arxiu del document electrònic. Es considera que no s'està davant d'una qüestió estrictament tecnològica o de seguretat sinó que es tracta d'un problema jurídic i de gestió que cal donar resposta. Les solucions proposades respecten les actuals competències de gestió dels arxius i volen actuar com a acceleradores de l'adopció del document electrònic. De fet el model previst d'integració d'iArxiu amb els SGD (sistemes de gestió documental) en fase semi-activa, es concep de forma que el SGD contindrà les polítiques de captura de documents, quadre de classificació, seguretat i accés, calendaris de disposició i normes de preservació. Aquest gestor d'arxiu o RM s'integraria amb iArxiu de forma que aquest darrer seria l'encarregat d'executar (sobre els objectes digitals arxivats) les polítiques predefinides. A més iArxiu assegurarà l'evidència electrònica dels documents electrònics, executarà les polítiques de preservació, usará visors per la recuperació i visualització dels documents. Un dels elements per dur a terme la correcta execució de les polítiques de preservació és el manteniment d'un Registre de formats que haurà de permetre la migració o emulació de documents electrònics quan es produeixi un canvi en el format original que es va produir. D'aquesta forma es fa front a l'obsolescència tecnològica. Finalment es va remarcar molt el canvi de rol que, pels arxivers, significarà aquest model. De fet es reforça la seva funció d'administrador del sistema de gestió de documents.

Essencialment el projecte iArxiu, i seguint les mateixes conclusions presentades pels ponents, té com a finalitat: ...” el compromís envers la seguretat i conservació del document públic electrònic sigui una realitat i així donar la confiança necessària a totes les Administracions Públiques Catalanes per tal que puguin anar avançant en aquesta digitalització de l'administració, amb totes les garanties tècniques, però també jurídiques de que els documents electrònics són i continuaran sent íntegres i per tant autèntics i que es podran recuperar quan aquests siguin requerits, avui i en el futur”. Es preveu en breu termini fer una presentació del projecte oberta al conjunt de professionals del Sistema d'Arxius de Catalunya.

Les pàgines de la SGA i de l'ANC al nou entorn web de la Generalitat

A finals del mes de març s'ha publicat a internet la migració de les pàgines de la Subdirecció general d'Arxius i de l'Arxiu Nacional de Catalunya al nou Gestor de Continguts i Portals Vignette. Aquesta migració significa l'adaptació d'ambdues pàgines al disseny corporatiu del nou entorn web de la Generalitat de Catalunya.

L'exposició El retorn dels documents confiscats a Catalunya ja és visible a Internet

Des del dia 27 de març ja està disponible la visita virtual a l'exposició “El retorn dels documents confiscats a Catalunya”. L'exposició explica el procés de confiscació documental que va patir Catalunya arran de la guerra civil espanyola, la finalitat informativa i repressiva de la requisita, la història de la reivindicació, quina documentació ha retornat fins ara, i a qui pertany. Es pot accedir a la mostra des de pàgina web de la Subdirecció general d'Arxius i des de la pàgina de l'Arxiu Nacional de Catalunya o bé, directament, a l'adreça: <http://cultura.gencat.net/arxius/papers/index.html>

Grup de treball d'arxius històrics provincials del Ministeri de Cultura

La Subdirecció General de los Archivos Estatales del Ministeri de Cultura ha constituït un grup de treball d'arxius històrics provincials espanyols, amb l'objectiu d'elaborar propostes de millora del seu funcionament i actualitzar el seu paper en la gestió dels fons. Aquest grup de treball s'estructura en comissions d'estudi d'àmbits

específics de la gestió dels arxius i el tractament documental que porten a terme. La participació catalana va a càrrec dels arxius Històric de Girona i Històric de Tarragona.

Restauració

La Subdirecció General d'Arxius ha restaurat 45 pergamins del fons patrimonial Bas Balaguer (Anoia, s. XIV-XVII), el privilegi reial original, en pergami, contenint les ordinations de la Confraria de Sant Miquel dels blanquers, assaonadors i sabaters de Vilafranca del Penedès, del 27 de novembre de 1526, signat pel lloctinent Frederic de Portugal i de Noronha, bisbe de Sigüenza, i els manuscrits *Notísias de las cosas dignas de mória de aquest convent de Santa Catharina Verge y Màrtir* (Barcelona, 1680-1720) i *Sumaria relacion de la fundacion y cosas memorables del convento de Nra. Sra. del Rozario, del orden de predicadores, de la villa de Ulldecona del principado de Cataluña, sacado fielmente del libro original y primitivo de dicho assumpto* (s. XVIII). Es tracta de documents comprats els darrers anys des de la SGA.

Subvencions a arxius 2007

El 30 de març s'ha publicat al DOGC (núm. 4853) l'Ordre CMC/65/2007, de 2 de març, per la qual s'aproven les bases que han de regir la concessió de subvencions als arxius de Catalunya. Properament, es publicarà la convocatòria de subvencions per al 2007.

Arxiu Nacional de Catalunya

Ingrés del fons Seguí

L'Arxiu Nacional de Catalunya ha ingressat el fons fotogràfic Seguí, format per més de 250.000 imatges produïdes pel fotògraf Horaci Seguí López amb la col·laboració del seu germà, Rafael Seguí López, el seu fill Oscar Seguí i el seu nebot Josep Maria Arolas. L'adquisició del fons Seguí, mitjançant contracte de compra i cessió en exclusiva dels drets d'explotació, ha estat valorada molt positivament per tal de complementar els fons fotogràfics dels fotoperiodistes de la generació 1960-90, actualment representats a l'ANC amb els fons Nicolás González Albiach i Juan Antonio Sáenz Guerrero.

Horaci Seguí, s'inicià en el món de la foto-

grafia l'any 1959, d'una manera casual, a partir de les imatges de les activitats del Club Hispamer, que com a treballador del Banc Hispano Americano li encarregaven els seus propis companys. Les primeres col·laboracions a la revista *Mosaico Musical* l'impulsaran a deixar el treball en el món de la banca per dedicar-se a la informació gràfica treballant per a les revistes *Sábado Gráfico*, *Discóbolo* i *Velocidad* i el setembre de 1963, sol·licita l'ingrés al Registre Oficial de periodistes no sent admès en el mateix. Això però no l'aturà i continuà treballant amb les seves col·laboracions a un munt de revistes especialitzant-se en fotografia musical (festival de música, concerts i cantants) i en fotografia esportiva fent un seguiment molt complert dels equips catalans de futbol i basquet, així com altres esports (ciclisme, automobilisme, rugby, natació, waterpolo) i complement aquest temes amb altres aspectes de la transició com els fets polítics o les vagues i manifestacions. El seu germà Rafael col·laborà amb ell com a correspon-sal de les revistes del grup d'Eugenio Suárez i fou redactor gràfic de *Mundo Diario*, *Dicen* i *Récord*.

Horaci Seguí fou fundador de l'Asociación Nacional de Informadores Gráficos de Prensa, de la qual va ser president a Catalunya des de 1978 fins a 1989 i membre de la Junta Nacional fins a 1987. Posteriorment, el febrer de 1992 en assemblea i segons els estatuts, s'acordà la conversió de la ANIGP en Associació d'Informadors Gràfics de Premsa i TV de Catalunya, la qual va presidir fins a la seva dissolució.

Podem trobar fotografies de Seguí publicades a les revistes *Don Balón*, *Revista Barcelonista*, *Revista del Barça* i *As* i col·laboracions a *Tele-radio*, *Mundo Gráfico*, *Ondas*, *Correo de la radio*, *ABC*, *Hogar y Moda*, *Diario Femenino*, *Andorra Magazine*, *Noticiero Universal*, *Solidaridad Nacional*, *La Prensa*, *Semana*, *Garbo* o *Lecturas*, i en llibres com *Història del Fotoperiodisme a Catalunya (1885-1976)* de Jaume Fabre, *40 años de historia del automovil en el circuito de Montjuich* de J. Del Arco, i *F.C. Barcelona. La seva història i el seu present* de Jaume Sobrequés i Callicó., entre d'altres. Així mateix la seva obra ha esta exposada al Palau de la Virreina, al Museu Colet, a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya i al Museu del Barça així com en nombroses penyes barcelonistes.

El fons del President Maragall ingressa a l'ANC

El 27 de novembre de 2006 l'Arxiu Central de la Presidència va transferir a l'ANC la documentació generada pel Gabinet del President Maragall entre 2003-06. Aquest ingrés s'incorpora al registre de fons de l'ANC com a fons *President Pasqual Maragall i Mira* (documentació institucional). El seu volum és de 70 metres lineals aproximadament i conté, entre d'altres, correspondència i informes de l'activitat política i administrativa del President. Com a documentació de titularitat pública, la transferència s'ha fet d'acord amb el que estableix la Llei 10/2001 d'arxius i documents i seguint el mateix procediment utilitzat l'any 2003 per ingressar la documentació institucional del President Jordi Pujol (1980-2003).

Els fons d'ambdues presidències de l'actual Generalitat, restaurada l'any 1977, es complementen amb la documentació generada pel president Josep Tarradellas (1977- 80) que es conserva al Monestir de Poblet.

Les actes de la Junta de Museus ja es poden veure en línia

Durant la tardor de 2006 s'han realitzat les tasques de revisió de la descripció a nivell de catàleg i la digitalització de la sèrie de les actes de la Junta de Museus de Catalunya, institució successora de l'antiga Junta de Museus de Barcelona. El resultat de la feina feta ha estat un total de 1.027 unitats de catalogació, que abasten el període de 1891 a 1981, i 7.505 fitxers d'imatge.

La incorporació de la descripció al programari GANC, de gestió de la documentació de l'ANC, ha permès la posterior associació de les imatges digitals a les unitats de catalogació corresponents. Atès que es tracta d'una sèrie d'accés lliure, les descripcions i les imatges que hi són associades són consultables a la seu de l'ANC i també en línia a través del lloc web de l'arxiu.

Cada acta de la Junta correspon a una unitat de catalogació i la seva recuperació es pot fer a través del codi de la unitat o per una cerca per cronologia o descriptors (onomàstics, entitats, topònims i de matèries). Un cop localitzada l'acta corresponent es poden visualitzar les imatges que hi estan associades, en mitja o en alta resolució.

Ingrés del fons Victoria de los Ángeles

La recentment creada Fundació Victoria de los Ángeles, propietària legal de la documentació personal i artística de la insigne cantant, ha pres la decisió de cedir en comodat a la Generalitat de Catalunya el seu arxiu personal. L'ingrés del fons documental tingué lloc el proppassat mes de novembre de 2006, a l'ANC, que serà la institució encarregada de realitzar la classificació, descripció i informatització del fons, per tal de preservar el coneixement de la seva figura, així com, el de la seva trajectòria artística.

El fons documental està integrat per documentació personal i familiar; correspondència rebuda fruit de la seva activitat professional; una destacada col·lecció de programes musicals, que ens mostren la seva dilatada carrera artística; partitures musicals, algunes d'elles dedicades pels propis compositors; fotografies amb les personalitats més rellevants de la cultura del segle xx i de moltes de les seves actuacions, i algunes de les seves gravacions musicals.

El fons no serà accessible fins que s'hagin conclòs els treballs del tractament arxivístic adient. Caldrà tenir en compte, aleshores, que els documents que continguin dades personals que afectin a cantant, o a terceres persones, i aquells que continguin obra protegida per la llei de la propietat intel·lectual, no seran accessibles fins que no hagi transcorregut els terminis legals corresponents.

Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania

Centralització i unificació de la documentació de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència i l'Institut Català d'Acolliments i Adopcions.

Durant els darrers anys la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i l'Institut Català d'Acolliments i Adopcions (ICAA) han sofert diverses reestructuracions departamentals i han anat canviant la dependència orgànica entre diversos Departaments, passant pel Departament de Benestar Social, el Departament de Justícia i l'actual Departament d'Acció Social i Ciutadania. Aquest fet ha generat

una dispersió física de la documentació entre els Departaments, aquesta casuística ha generat dificultats en la localització i la recuperació per consulta i préstec; especialment en el casos dels expedients de menors.

És per això que des de l'Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania i en col·laboració amb l'Arxiu Central Administratiu del Departament de Justícia és va acordar centralitzar la documentació en l'Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania, per tant s'ha realitzat un projecte de tractament documental d'aquests expedients, donant lloc a una unificació física de 3.635 capses corresponents a les següents sèries documentals: B0201 Expedients de menors (de la DGAIA i Centres Residencials d'Atenció a Menors), B0251 Acol·liments i Adopcions, B0254 Acol·liments i B0259 Adopcions Nacionals i que ja estan a disposició de les unitats productores DGAIA i ICAA.

Arxiu Comarcal de l'Alt Camp

Ingressos

El 9 de novembre de 2006 s'ha realitzat el segon ingrés de documentació en el fons Ajuntament del Milà (1980-1994), en total uns 9 ml.

El 17 de novembre de 2006 s'ha realitzat el cinquè ingrés de documentació en el fons Departament d'Economia i Finances. Oficina Liquidadora (1997/-2000), en total uns 3,3 ml.

El 12 de desembre de 2006 el senyor Eusebi Fortuny (gràcies a les gestions del senyor Jaume Teixidó) ha ingressat a l'arxiu de complement una còpia digital de 6 documents referents a Valls (1596/1803). Destaquen la capitulació entre els jurats i prohoms de Valls i el mestre Joan Monter, arquitecte i habitant d'Alcover, a qui encarreguen la fàbrica d'un pont de quatre arcades sobre el riu Francolí (1596) i un capbreu dels censos i drets del convent del Carme (1750-58).

El 22 de desembre de 2006 s'ha realitzat el tercer ingrés de documentació en el fons Consell Comarcal de l'Alt Camp (1990-2001), en total uns 29 ml.

El 17 de gener de 2007 s'ha realitzat el 2n ingrés de documentació en el fons Ajuntament d'Alió (1952/2001), en total uns 21 ml. El mateix ajuntament ingressa el fons Jutjat de Pau d'Alió (1908/1983), en total 1,2 ml. Aproximadament.

El 17 de gener de 2007 la senyora Maria Carme Compte Domingo, directora del CEIP Sant Ramon, ha realitzat el 8è ingrés en el fons Ajuntament del Pla de Santa Maria (1893-1956). Es tracta de 2 llibres: un registre de correspondència de l'escola pública (que en part és un copiador de cartes i al final un dietari, 1893-1945) i un llibre de visites d'inspecció (1940-56).

Descripció

S'ha fet un inventari sumari dels nous ingressos esmentats, excepte el del fons Consell Comarcal de l'Alt Camp (donat que s'està a l'espera de recollir més documentació del mateix període).

S'ha bolcat en suport informàtic l'inventari del fons notarial del districte de Valls, que compta amb vora 3.000 registres.

Exposició Els arxius de Valls

Entre el 6 de novembre i el 5 de desembre de 2006 va estar oberta al públic a la seu de l'arxiu l'exposició *Els arxius de Valls*. Es pretenia explicar la història dels arxius municipal, notarial, parroquial i judicial (que configuren el nucli originari de l'ACAC), des de la primera notícia concreta, el 1406, fins a l'actualitat. Es feia especial èmfasi en l'actuació de la Generalitat republicana, que el 1938 s'endugué els arxius al monestir de Pedralbes per salvaguardar-los, i en el retorn posterior a Valls, el 1940 (que comportà la barreja de tots ells i l'abandó a les golfes de la casa de la vila). Un últim àmbit incidia en la creació de l'Arxiu Històric municipal de Valls que, amb la firma d'un conveni amb la Generalitat, es convertia en Arxiu Històric Comarcal de Valls el 7 d'abril de 1983. Culminava així un procés gestat durant la Segona República i sorgia un nou centre cultural. D'ençà de la seva creació, l'ACAC ha anat creixent i actualment conserva vora 90 fons, que ocupen 2.000 metres lineals, ha acollit a més de 12.000 usuaris i ha servit prop de 60.000 unitats documentals. Alhora, ha col·laborat en la

dinamització cultural de la comarca, tant a través dels cursos de formació d'investigadors, com de la revista **Historia et Documenta** o de les beques d'investigació de l'Alt Camp.

Visites a l'arxiu

Els dies 19 i 26 de gener de 2006 han visitat l'ACAC dos grups d'alumnes de batxillerat de l'IES Jaume Huguet, de Valls. La intenció era que coneguessin què és un arxiu, quines tasques desenvolupa i què hi poden trobar, per tal d'animar-los (amb l'ajut dels professors) a realitzar el treball de recerca amb fons de l'arxiu.

Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà

Ingressa la Col·lecció d'imatges del Consell Comarcal

Aquesta col·lecció la formen 785 fotografies, la majoria en color, 68 fotolits, 13 diapositives i 140 negatius corresponents bàsicament a reportatges (1988-2006) de tota mena d'actes organitzats per aquesta institució comarcal. Inclou imatges de la concessió dels premis Sirena i Pastor de l'Empordà, així com també d'edificis del patrimoni arquitectònic de la comarca, imatges de nombrosos actes culturals i panoràmiques aèries de molts municipis de l'Alt Empordà. Des de de l'arxiu comarcal s'ha fet el catàleg de la col·lecció.

Presentació de les Ordinacions de la Pesquera de Cadaqués

El dissabte 16 de desembre es presentà al Teatre Art i Joia de Cadaqués, antic Museu Perrot-Moore, el llibre "*Les Ordinacions de la pesquera de Cadaqués (segles XVI-XVIII)*" editat conjuntament per aquest ajuntament i el Museu de la Pesca de Palamós, sent els autors Enric Prat, E. Serna i Pep Vila. El manuscrit original es troba a l'Arxiu parroquial del poble. Es tracta d'un conjunt de normes que reglamentaven la pesca a l'encesa dins del terme marítim de Cadaqués de l'any 1542 fins al 1792. Es refereixen al repartiment dels caladors per a les barques d'encesa. S'hi explica com s'assignen els caladors a cada barca o grup de barques que formaven l'encesa. En conjunt en aquest manuscrit batega bona part de l'estructura

jurídica del passat col·lectiu dels cadaquesencs i que, en certa manera, recull la importància i la manera de pescar, és a dir, el sistema de vida principal de prop de cinc segles. Només cal mirar el llarg llistat onomàstic de caps de família que tanca el llibre –amb cognoms com Serinyana, Marés, Escofet, Rahola ...–, així com la rica toponímia molta encara en ús.

Arxiu Comarcal del Bages

L'Institut Ramon Muntaner dona suport a un projecte impulsat pel Centre d'Estudis del Bages i l'Arxiu Comarcal

L'objectiu es constituir un fons de material oral i fotogràfic centrat en la vida de les dones al llarg del segle xx. S'ha treballat sobre una trentena de testimonis de diferent condició social i cultural de la comarca del Bages. El projecte, que també compta amb la col·laboració del Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa, vol tenir continuïtat en una segona fase a través de la publicació de l'estudi i una exposició.

Des de fa uns anys, a la comarca, s'han anat portant a terme experiències a Callús, Sant Joan de Vilatorrada i altres poblacions, en el camp de la història oral.

Ingrés de l'Arxiu Fotogràfic Gamisans

L'Arxiu Gamisans conté fotografies de Llorenç Gamisans i Vilaplana (1908-1989) i Miquel dels Sants Ausió i Rovira (1897-1970). Els dos fotògrafs van treballar conjuntament durant uns trenta anys –inici dels anys vint fins a mitjans dels anys cinquanta– amb el nom comercial R.G.A. (Reportatges Gràfics Ausió). Van publicar en molts diaris i revistes de l'època, tant de la comarca com del conjunt del país, com "*La Vanguardia*", "*El Dia Gráfico*", "*La Hormiga de Oro*", "*El Pla de Bages*", etc. Llorenç Gamisans, l'any 1954, va adquirir l'Arxiu. Actualment està en procés de revisió però la part més important correspon als negatius de vidre –alguns milers–, molts anteriors a la guerra de 1936-1939. El seu estat de conservació, en general, és molt correcte. Els negatius es troben instal·lats en capses de cartó dur; un total de dues-centes vuitanta nou.

L'ingrés enriqueix, de forma notòria, els fons fotogràfics de l'Arxiu Comarcal. El seu es-

tudi ens permet endinsar-nos en alguns períodes històrics amb un alt grau de detall com el republicà. És un fons d'una importància excepcional i central per documentar gràficament la història de Manresa i el Bages.

Presentació del llibre Monistrol de Calders. El poble dels pagesos enginyers

A la població de Monistrol de Calders amb la participació de l'Arxiu Històric de Moià, l'Arxiu Comarcal del Bages i l'Ajuntament es va presentar el llibre. L'autor és l'investigador Gustau Erill i Pinyot que ha comptat amb la col·laboració de Jordi Gual i Llibert Manent en l'apartat de la cartografia i la fotografia. És un llibre de geografia i toponímia però amb una important base documental i d'estudi sobre el territori; s'ha utilitzat documentació de tretze arxius públics i un elevat nombre d'arxius privats. Cal remarcar que constitueix la primera part d'una obra, més completa, que s'ampliarà amb un volum de caire molt més històric.

Presentació del llibre Sant Benet de Bages. Època Montserratina (1593-1835) a Manresa

L'Arxiu Comarcal ha col·laborat en l'edició i la presentació d'aquest estudi que és una part de la tesi doctoral del seu autor, Francesc Serra i Sellarès. A través de les seves planes podem constatar l'extraordinària riquesa del fons documental del monestir de Sant Benet de Bages; bàsicament conservat, en l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat i l'Arxiu de la Corona d'Aragó (o Reial de Barcelona). Tanmateix, hem d'assenyalar la gran dispersió que ha patit l'arxiu i, paradoxalment, se n'ha conservat una part molt significativa.

Donació del manuscrit Llibre de la Renda del Hospital de St. Andreu de la Ciutat de Manresa del segle XVII

El senyor Pasqual Estela i Puig ens va fer donació d'aquest llibre que té com a títol sencer *Llibre de la Renda del Hospital de St. Andreu de la Ciutat de Manresa. Contenint los censals y censos per los meses del Any, distribuïts, Essent Prior lo Doctor Jaume Iordana Lector de la Seu de Manresa a 12 de maig de 1682*. El llibre està format per 184 folis numerats i 20 en blanc, de tamany quartilla; cronològicament s'allarga fins a finals dels anys noranta del segle XVII. Completa el fons documental de

l'Hospital que va ingressar a l'Arxiu a mitjans dels anys vuitanta i se'n va publicar un inventari l'any 1996. És un fons força ric amb una tipologia diversa que abraça des del segle XVII fins el segle XX; tret dels pergamins –més de tres cents– que tenen una cronologia del segle XIII al segle XVII. En el marc de la XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. (Sant Vicenç de Castellet – Bages – 2001) vam publicar un article que aprofundeix la història del fons documental i dels seus diversos instruments de descripció.

Acord de col·laboració entre l'Arxiu Comarcal i l'Arxiu de la Seu de Manresa

S'ha establert un acord de col·laboració entre l'Arxiu de la Seu de Manresa i l'Arxiu Comarcal del Bages. La trajectòria històrica de la Seu de Manresa ha fet que hagi generat un conjunt important d'arxius; així, a més a més, de l'arxiu capitular o de la comunitat de beneficiats hi trobem altres fons documentals com: d'algunes carnisseries de la ciutat o de la notaria de Manresa que depenia dels pabordes de Santa Maria. Tanmateix, també ha conegut episodis que han perjudicat molt la seva documentació. L'entesa que s'ha instituït és un instrument important per la potenciació de la difusió i accessibilitat del patrimoni documental de Manresa i comarca.

Ingrés de 134 llibres del Registre de la Propietat de Manresa a l'Arxiu Comarcal

L'Arxiu Comarcal ha ingressat 134 llibres del Registre de la Propietat de Manresa; es tracta dels Diarios de operaciones de dicho Registro que abracen des de l'any 1863 fins 1985. Es tracta d'un enorme embalum d'informació; en concret 213.603 assentaments. En cadascun es fa constar i es descriu els documents que tenen entrada al registre. Són obligatoris, a nivell legal, i un instrument complementari i de control als llibres registrals de les finques i propietats. La sèrie es ininterrompuda i completa. Aquesta documentació té un gran interès històric i ens permet enllaçar amb el fons documental de l'Ofici i Comptadoria d'Hipoteques de Manresa; aspecte que li confereix una major significació.

Arxiu Comarcal del Baix Empordà

Segona edició del Curs de paleografia

Durant quatre dissabtes consecutius dels

mesos d'octubre i novembre es van dur a terme les sessions de la segona part del curs de paleografia pràctica que es realitzà l'any 2005. La programació del nou curs es va dur a terme per atendre les peticions de continuïtat que manifestaren els alumnes que assistiren a les classes de la primera edició.

Exposició Imatges al castell

El passat 24 de novembre s'inaugurà l'exposició Imatges al castell que es va pogué visitar fins el 31 de desembre al castell de la Bisbal d'Empordà. El mateix dia, es presentà la Guia de Fons i Col·leccions amb Imatges de l'Arxiu que s'elaborà durant l'any 2006 en base a les informacions recollides en treballs anteriors realitzats en aquests tipus de fons.

Ingressen a l'arxiu comarcal fons d'empreses bisbalenques

El mes de desembre del 2006 ingressaren aproximadament, dos metres lineals de documentació de la fàbrica de ceràmica de can Sirvent de la Bisbal d'Empordà. Aquest ingrés completà el total dels ingressos d'aquest fons que s'han anat realitzant en diferents moments de l'any 2005. Del món de la indústria bisbalenca, cal destacar dos ingressos més, el de la fàbrica de terrissa Borràs i Marqués i el de la fàbrica de taps de can Plaja, ambdós de final del segle XIX i principi del segle XX.

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Ingressos

El fons d'Amics de la Rambla i el seu Entorn (1996-2001), 0,5 ml, associació de veïns del municipi de Sant Feliu de Llobregat. Documentació patrimonial de la família Molins (1860-1944), 0,12 ml, família titular del bar Molins, conegut establiment santfeliuenc que entre el 1881 i el 1923 va ser la seu de l'Ateneu Santfeliuenc.

Activitats

Exposició "Els documents confiscats a Catalunya", al Palau Falguera de Sant Feliu de Llobregat, del 16 al 26 de novembre de 2006. En el marc d'aquesta activitat, Josep Maria Gelabert i M. Luz Retuerta van fer una conferència sobre la presència de Sant Feliu

de Llobregat en la documentació confiscada a Catalunya.

El 30 de novembre de 2006, en col·laboració amb Amics de les Roses de Sant Feliu, es va presentar la pel·lícula del cineasta local Joan Nicolau, recentment ingressada a l'Arxiu, que porta el títol *Arte y ciencia de la rosa*, que recull l'obra del roserista local Pere Dot. En el marc d'aquest acte, Lluís Abad Gracia, mestre jardiner, va fer la conferència "Pere Dot. Aportacions a la roserística".

El 20 de febrer de 2007, en col·laboració amb el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, es va presentar el llibre *Moviéndose por la paz. De la Pax Christi a las movilizaciones contra la guerra*, de l'historiador Enric Prat. L'obra recull la història de l'antimilitarisme i del pacifisme a Catalunya des de la dècada dels cinquanta del segle XX fins a l'actualitat. A l'acte van intervenir representats de diverses plataformes pacifistes del Baix Llobregat.

Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Visita dels alcaldes de la comarca

El 21 de novembre va tenir lloc un consell d'alcaldes a la seu de l'Arxiu per tal de poder visitar les noves instal·lacions i conèixer les obres de millora que hi ha portat a terme el Departament de Cultura. A més dels alcaldes i alcaldesses de la comarca i el president del Consell Comarcal, la visita va comptar amb la presència del Subdirector general d'Arxiu i de la directora de l'Arxiu. Les obres han permès millorar l'accés amb la col·locació d'una rampa i la construcció d'un nou vestíbul. Cal destacar l'ampliació de la capacitat per conservar-hi documentació, la qual cosa ha suposat la instal·lació d'armaris compactes. Actualment hi ha capacitat per a unes 28.000 capes de documents. D'aquesta manera, l'Arxiu Comarcal podrà afrontar adientment les necessitats de custòdia provinents tant de les administracions i institucions comarcals, com dels mateixos particulars.

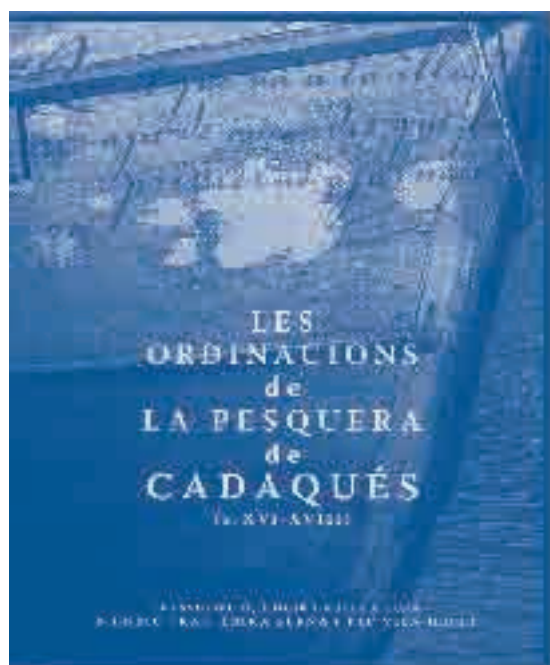
Arxiu Municipal de Blanes

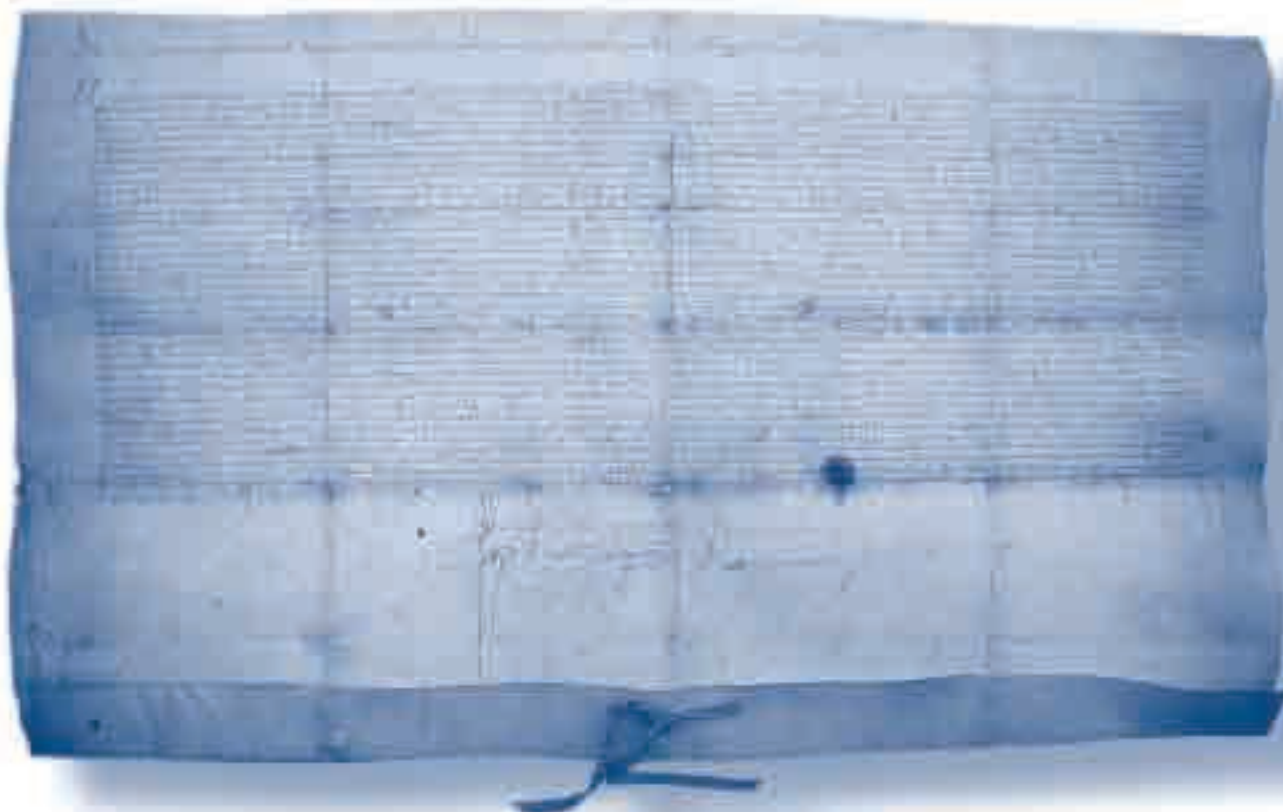
Publicació de la revista Blanda

Recentment, l'Arxiu Municipal de Blanes, ha presentat el número 9 de la revista *Blanda*.

Presentació del projecte i-arxiu de CATcert a l'Arxiu Nacional de Catalunya

Privilegi reial original de les ordinations de la Confraria de Sant Miquel, dels blanquers, assaonadors i sabaters de Vilafranca del Penedès (1526), signat per Frederic de Portugal i de Noronha, bisbe de Sigüenza i lloctinent reial a Catalunya

Fa nou anys que els responsables de l'Arxiu varen decidir editar aquesta publicació, pensada per donar a conèixer l'activitat multidisciplinària de l'Arxiu i també per fomentar la investigació al voltant d'un territori que té Blanes com a espai central.

En el nou número hi trobareu els següents articles de recerca: Juli Baca. Notes sobre una nissaga de patrons de pesca d'arrossegament; Josep Bota-Gibert. Joan Padern per dins i Contribució a l'estudi d'Antonello da Messina; Josep M. Camarasa. Les llargues vacances del 36 de Carl Faust; Rosa Eritja. Els jocs florals de 1959, uns documents familiars i el Règim Franquista, Joaquim Parrillas. La Flor Blanenca; Pep Vila. El tractat setcentista de rebosteria i pastisseria de Joan Batista Jalabert, aprenent d'adroguer a Blanes i les entrevistes a Albert Ros Temps de postguerra. Les estratègies per sobreviure d'una família de pescadors i la que vam fer a Maxi Antequera titulada El PSUC i la lluita obrera a Blanes. A més, la revista també inclou un apartat amb les notícies i les donacions rebudes a l'Arxiu, que inclou un article d'Aitor Roger sobre la recuperació del fons personal del prevere Emili Cornellà i Roig (1877-1947), i una darrera secció amb les ressenyes de la bibliografia local del passat any.

Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania

Centralització i unificació de la documentació de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència i l'Institut Català d'Acol·liments i Adopcions.

Durant els darrers anys la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i l'Institut Català d'Acol·liments i Adopcions (ICAA) han sofert diverses reestructuracions departamentals i han anat canviant la dependència orgànica entre diversos Departaments, passant pel Departament de Benestar Social, el Departament de Justícia i l'actual Departament d'Acció Social i Ciutadania. Aquest fet ha generat una dispersió física de la documentació entre els Departaments, aquesta casuística ha generat dificultats en la localització i la recuperació per consulta i préstec; especialment en el cas dels expedients de menors.

És per això que des de l'Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania i en col·laboració amb l'Arxiu Central Administratiu del Departament de Justícia es va acordar centralitzar la documentació en l'Arxiu Central Administratiu del Departament d'Acció Social i Ciutadania, per tant s'ha realitzat un projecte de tractament documental d'aquests expedients, donant lloc a una unificació física de 3.635 capses corresponents a les següents sèries documentals: B0201 Expedients de menors (de la DGAIA i Centres Residencials d'Atenció a Menors), B0251 Acol·liments i Adopcions, B0254 Acol·liments i B0259 Adopcions Nacionals i que ja estan a disposició de les unitats productores DGAIA i ICAA.

Arxiu Central del Departament de Justícia

Transferència documentació històrica a l'Arxiu Històric de Tarragona

El mes de març es va formalitzar la transferència de 10 capses (1ml) de documentació històrica custodiada a l'Arxiu Central del departament a Barcelona cap a l'Arxiu Històric de Tarragona.

La sèrie documental més voluminosa la formen 378 expedients de personal, amb un període cronològic entre els anys 1911 - 1986, d'antics centres de detenció i/o presons de l'àmbit de Tarragona: Presó Provincial de Tarragona, Presó Preventiva de Reus, Presó Oblatas de Tarragona, Centre Penitenciari de Detenció de Tarragona...

La resta de documentació està integrada per algunes unitats documentals, àmbit cronològic 1939 - 1975, referents a la gestió administrativa d'alguns d'aquests centres: normativa, autoritzacions d'entrada als centres... Tota aquesta documentació, que havia estat transferida a l'Arxiu Central per la Secció d'Administració del Personal de la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil, ha estat descrita informàticament a nivell de catàleg.

Amb aquest trasllat documental, a part de facilitar la proximitat geogràfica dels productors a la seva documentació, es contribueix a la preservació de documentació amb valor històric.

Arxiu Municipal de Barcelona

Exposició Dones a l'Ajuntament de Barcelona

Per primera vegada, l'Arxiu Municipal de Barcelona organitza una exposició itinerant per diversos dels seus centres. Es tracta d'una presentació històrica sobre l'accés de les dones a l'Ajuntament de Barcelona, així com els serveis específics per a dones de titularitat municipal, a partir de documents textuais, publicacions i fotografies del fons municipal.

El recorregut històric de l'exposició s'inicia a les darreries del segle XIX, amb la incorporació de professionals especialitzades com ara llevadores, odontòlogues, mestres, professores de música, químiques i metgesses a la plantilla municipal, fins que l'any 1918 les dones poden accedir-hi com administratives. Mentrestant, l'accés als càrrecs polítics els va estar prohibit fins 1924, quan de manera molt escadussera i fins la Guerra Civil, les dones van ocupar càrrecs de responsabilitat política en el consistori barceloní. Durant els anys trenta, algunes funcionàries i càrrecs polítics de l'Ajuntament, van tenir un protagonisme destacat en el moviment de dones. Després de la Guerra, algunes d'elles emigraren o van ser depurades.

L'exposició, que combina reproduccions fotogràfiques del fons municipal amb l'exhibició d'alguns documents originals, inicia la seva itinerància al febrer a l'Arxiu Municipal del Districte de Gràcia, estarà a partir del mes de març a l'Arxiu Municipal Administratiu i s'instal·larà després a altres Arxius Municipals de Districte.

Arxiu Comarcal del Berguedà

Exposició homenatge "Lluís Viladrich i Pons"

Arrel de la mort sobtada i prematura del naturalista Lluís Viladrich, l'Arxiu conjuntament amb l'Àmbit de Recerques del Berguedà va organitzar l'exposició "Lluís Viladrich i Pons: la seva empremta".

Lluís Viladrich, fundador del Grup de Defensa de la Natura del Berguedà, havia donat a l'Arxiu Comarcal una part dels fons d'aquesta entitat, conjuntament amb altres de propis referents a dades metereològiques de la comarca. En base a aquests fons i a la

documentació particular es va muntar aquesta exposició – homenatge, que fa un recorregut per la seva trajectòria vital. Es va inaugurar el 16 de desembre de 2006, fent-ho coincidir amb la presentació del darrer número de la revista l'Erol, que precisament ell mateix havia coordinat el seu dossier. L'exposició, que ha rebut la visita de diferents escoles i instituts de la comarca, en combinació amb el Centre de Recursos Pedagògics, va restar oberta fins a la primera setmana de febrer al vestíbul del Pavelló de Suècia, estatge de l'Arxiu Comarcal.

Exposició biogràfica

En continuïtat amb la seva sèrie d'exposicions de petit format dedicades a personatges de la comarca, l'Arxiu ofereix l'exposició "El mestre Ribera", dedicada a l'eminent músic Antoni Ribera Maneja (1878 - 1956), fundador de l'Associació Wagneriana, director al Liceu i als festivals de Bayreuth, deixà també empremta a la seva comarca nadiua, composant l'Himne de la Coronació de la Mare de Déu de Queralt, que venia anualment a dirigir expressament el dia de la gala des del seu domicili a Madrid.

Exposició 50è aniversari de la Penya Boletaire

En l'actualitat la Penya Boletaire és l'entitat més popular i amb més socis de la Ciutat de Berga, i destaca no sols per les activitats lúdiques i científiques dedicades als bolets, sinó que és present en moltes de les activitats i festes ciutadanes, tant en l'organització directa com en col·laboració. Des de fa anys els seus fons documentals estan dipositats a l'Arxiu Comarcal del Berguedà, que va rebent noves transferències periòdicament.

L'exposició s'ha instal·lat a una de les sales del claustre del convent de Sant Francesc de Berga, va ser inaugurada amb assistència de les autoritats municipals, tenint una important repercussió ciutadana. Va estar oberta des del 30 de setembre fins el dia 1 de novembre de 2006, en el futur estarà exposada de manera permanent a la seu de l'Entitat.

Arxiu Municipal de Canet de Mar

Adquisició de documents

L'Ajuntament de Canet de Mar ha adquirit recentment documentació del municipi dels

segles XVII-XIX. Es tracta de tres lligalls i dos llibres que comprenen les deliberacions del Consell de la vila de Canet de 1600-1729 i de 1760-1804. A més a més, també hi trobem un llibre que recull diversos privilegis del municipi, traslladats el segle XVII, i un lligall amb correspondència dels segles XVII i XVIII. Aquesta documentació augmenta en 0,3 ml. els fons documentals de l'arxiu i donarà a conèixer molta informació sobre l'organització municipal incipient.

Digitalització de les actes municipals

Dins del marc de les iniciatives impulsades per la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona, s'han digitalitzat les actes dels plens municipals des de 1815 fins al 2000. L'Ajuntament de Canet i la Diputació han finançat a parts iguals el cost del procés de digitalització, en el qual s'han fotografiat 15.031 pàgines. Les imatges, en format JPEG i PDF, ja són consultades pels usuaris de l'arxiu i properament estaran disponibles al web de l'Ajuntament

Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà

Es convocat el IX Premi Aires de la Conca de recerca comarcal

S'ha editat el tríptic de la convocatòria del IX Premi Aires de la Conca de recerca comarcal sobre la Conca de Barberà, amb un termini de presentació d'originals que finirà el 30 de setembre de 2007, amb la previsió de l'atorgament del premi per les festes de Nadal de 2007 i la publicació de l'obra guanyadora en el transcurs de la tardor de 2008. Podran optar al premi tots els treballs d'investigació o de recerca sobre qualsevol tema o aspecte del passat, del present o que marquin projectes de futur sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb la Conca de Barberà o la seva gent.

Cessió en dipòsit del fons de Ajuntament de Rocafort de Queralt

El dia 15 de novembre, a la seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, se signà el contracte de dipòsit dels fons de l'Ajuntament de Rocafort de Queralt a l'Arxiu Comarcal. Signaren l'esmentat document, el president del Consell Comarcal, per delegació de la Direcció General del Patrimoni Cultural i l'alcalde de Rocafort. Properament

es procedirà a encapsar la documentació per tal de fer efectiva la transferència.

Acte de lliurament dels inventaris dels fons de l'Ajuntament de Blancafort

El dia 24 de gener, a la seu del Consell Comarcal, es procedí a efectuar l'acte de lliurament per part de l'arxiu comarcal dels inventaris dels fons de propietat de l'Ajuntament de Blancafort al seu alcalde, Sr. Magí Baltà. En concret se li lliuraren els instruments de descripció dels fons de l'Ajuntament, del Jutjat de Pau i de la Col·lecció documental de l'Ajuntament de Blancafort.

Ingressos:

L'investigador Josep M. Vallès i Martí ens féu lliurament de 3 CD amb documentació referent a la repressió franquista a l'Espluga de Francolí; alhora que el Paratge natural d'Interès nacional de Poblet també ens lliurà un altre CD amb la digitalització del Llibre de visites de la casa Forestal de la Pena corresponent a l'any 1910.

Per part de la notaria de Montblanc s'ingressaren els cinc protocols de 1905 corresponents a les notaries de Montblanc (de Gabriel Vilalta i Amenós, 2 vols.), l'Espluga de Francolí (de Josep Lacó Rodríguez), Sarral (de Francesc E. Sanahuja i Dasca) i Santa Coloma de Queralt (de Carles Estevan Membrado).

El Consell Comarcal ha transferit documentació dels anys 1994-2004, corresponent a les àrees d'Administració General, d'Ensenyament i de Promoció Econòmica. En total representen 8,80 m. També ha efectuat tres transferències, amb documentació de les àrees de Cultura i Joventut, d'Habitatge, ambdós de l'any 2003 i del PUOSC dels anys 2000-2001.

L'Ajuntament de Montblanc ha transferit documentació d'expedients d'organismes i de particulars dels anys 1999-2004 i del concurs literari escolar de Sant Maties dels anys 2004-2006.

L'ingrés més destacable d'aquest període ha estat el del fons municipal de Barberà de la Conca, que s'inicia el 1780 i que en el moment d'efectuar-se la transferència ocupava aproximadament uns 64 metres.

Arxiu Municipal de Girona

Tres noves exposicions virtuals del SGDAP

El Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP) ha inaugurat tres noves exposicions virtuals, *El Pont Major*, *Grup Sant Narcís: 50 anys (1962-2002)* i *Col·lecció Joan Basseda*, amb les quals ja són set les exposicions visitables al web.

El Pont Major és un recull de 26 fotografies d'aquest barri de Girona, procedents del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), que permeten entendre i conèixer la seva evolució. Els textos han estat realitzats per l'escriptora i periodista Eva Vázquez i s'ha comptat amb la col·laboració del Centre Cívic Pont Major i de l'Associació de Veïns.

Grup Sant Narcís: 50 anys (1962-2002) ha estat realitzada per a commemorar la construcció d'aquest barri, el qual va néixer amb una sensació de llunyania en relació amb la ciutat i que, actualment, hi està del tot integrat. L'exposició mostra en 16 fotografies la construcció del barri, l'arribada de la Verge de Fàtima, les instal·lacions de l'antiga CAMPSA, els equipaments públics, etc.

Col·lecció Joan Basseda, reuneix el conjunt de la col·lecció, formada per 36 daguerreotips, ambrotips i ferrotips i un àlbum. És a dir, les tècniques pioneres de la fotografia. L'exposició permet un recorregut sobre aquests procediments tècnics, amb textos i la fitxa tècnica de cada imatge, a càrrec de David Iglésias i Franch i Josep Pérez i Pena, mentre que la reproducció fotogràfica és obra de Josep Maria Oliveras.

L'escolania del mercadal documentarà via web el fons d'imatges donat al CRDI

La decisió per part dels membres de l'Escolania del Mercadal de donar el seu fons fotogràfic al Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), de l'Ajuntament de Girona, i de documentar-les tindrà a partir d'ara uns resultats ben visibles. Les prop de 4.500 fotografies que formen part d'aquest conjunt fotogràfic, format per negatius, còpies en positiu i àlbums, són ja accessibles a la pàgina web de l'Arxiu Municipal de Girona, encara que amb una finalitat diferent a la resta del catàleg. En aquest cas, no es tracta únicament d'oferir accés a la consulta,

sinó que l'objectiu de posar aquestes imatges al web ha estat el de poder documentar correctament el fons.

L'oferiment per part dels membres de l'Escolania per col·laborar en la documentació de les imatges va ser molt ben rebuda pel CRDI, que veia d'aquesta manera la possibilitat de documentar amb molta més precisió les fotografies de persones. Així doncs, per tal de posar noms i cognoms a totes aquelles persones retratades, s'ha fet ús de la tecnologia, facilitant d'aquesta manera la possibilitat que alguns membres de l'Escolania puguin ajudar en aquesta tasca des de casa.

Les fotografies del fons de l'Escolania del Mercadal van ser fetes entre els anys 1927 i 1962 per part de diferents autors, dels quals cal destacar M. Massafont, fotògraf professional i autor de bona part de les imatges.

EL CRDI coprodueix una exposició de fotografia estereoscòpica

L'exposició *Una altra dimensió*, és una producció del Museu del Cinema i el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), de l'Ajuntament de Girona, i ha estat comisariada per Joan Boadas, Dani Freixes i el director del museu, Jordi Pons. Es tracta d'una singular exposició d'efectes òptics que busca la interacció amb l'espectador, dins el programa d'actes de l'Any Masó. Els germans Rafael (1880-1935) i Joan Masó (1883-1973) van ser uns grans aficionats a la fotografia estereoscòpica, que reproduïa artificialment la visió de la tridimensionalitat d'una imatge.

L'exposició, que es va poder visitar fins al 28 de gener de 2007 al Museu del Cinema de Girona, tenia una primera part on s'explicava al visitant què és l'estereoscòpia i quina és la seva història. En aquest àmbit, diversos elements interactius permetien gaudir de la fascinació de veure imatges en tres dimensions. El segon àmbit corresponia estrictament a la faceta de fotògrafs estereoscòpics de Joan i Rafael Masó.

El muntatge de l'exposició es va basar en els objectes originals procedents de tres col·leccions d'estereoscòpia: la Col·lecció Escuredo-Garcia, la Col·lecció Carles Moner i la Col·lecció Tomàs Mallol i, també, en els fons fotogràfics de Rafel Masó, conservat al COAC, i de Joan Masó, conservat al CRDI.

Joan Masó té el seu lloc a la història de la fotografia gironina, ja que entre els anys 1923 i 1924 va experimentar amb el procediment de d'autocrom, també en format estereoscòpic, i va realitzar les primeres fotografies en color que es coneixen de les comarques gironines. El llegat Masó és d'unes 3.000 fotografies.

Noves intervencions en la documentació de l'Arxiu Municipal de Girona

Al darrer semestre de 2006 l'AMGi ha iniciat noves actuacions en el tractament i descripció de la documentació. Entre aquestes actuacions cal remarcar l'organització i inventari del fons de la Taula de Canvi de Girona, amb documentació del segle XVI al segle XVIII. La Taula de Canvi era on es feien operacions de canvi i dipòsit de moneda, tot i que a la llarga, es van lliurar a tota mena d'operacions. A més de l'originari canvi manual de moneda, administraven qualsevol classe de dipòsits, participaven en el tràfic de lletres de canvi, acordaven préstecs, etc.

També cal destacar la finalització del catàleg digitalitzat dels Informatius, del fons de Televisió de Girona, entre 1989 i final de la dècada de 1990, prevista per a final d'any. Actualment el CRDI està digitalitzant aquesta sèrie amb l'objectiu de millorar-ne la consulta i fer-la pública al web del SGDAP al llarg de 2007.

Una altra actuació és el tractament de diversos fons privats, concretament del fons *Bech de Careda*, el fons *La Voz de Gerona* i el fons *Círculo Artístico*. Es tracta de la revisió i adequació d'instruments de descripció de cares a poder-los integrar al sistema de descripció general i fer-los accessibles mitjançant web. Aquestes actuacions són la continuació del projecte d'intervenció sobre fons privats de l'AMGi, subvencionat per la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, també s'ha intervingut en la digitalització de 1.700 fotografies del fons Ajuntament de Girona. Bona part d'aquest conjunt correspon a materials del segle XIX, de cabdal importància dins la col·lecció del CRDI, com per exemple, l'àlbum *Bellezas de Gerona*, de Joan Martí (1877) i l'àlbum de la *Compañía de los ferrocarriles de Tarragona a*

Barcelona y Francia. Línea de Gerona a la Frontera Francesa. Construcción (1880).

L'Arxiu Municipal facilita l'accés a més de 433.000 pàgines de premsa gironina d'entre 1808 i 1989

L'Arxiu Municipal de Girona va presentar un nou servei, el de consulta en línia d'una hemeroteca que inclou 433.116 pàgines de premsa gironina del període 1808-1989, provinents dels seus fons de premsa. En total hi ha setze capçaleres i la novetat del servei rau en el fet que el fons està posat a disposició del públic de manera lliure, gratuïta i amb una més que considerable rapidesa de resposta. S'hi pot accedir des del lloc web de l'Ajuntament de Girona, o bé, directament a l'adreça www.ajuntament.gi/sgdap. Per poder fer tasques de recerca al fons digitalitzat s'ha fet servir un programa de reconeixement òptic de caràcters.

El Diari de Girona dona 419.000 imatges al CRDI de l'Ajuntament de Girona

El Diari de Girona ha fet donació del seu fons fotogràfic, d'aproximadament unes 419.000 imatges al Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), de l'Ajuntament de Girona. Aquestes fotografies, generades especialment a partir de l'any 1984, tenen el valor documental de reflectir l'actualitat de la ciutat al llarg d'aquest anys i permeten fer un seguiment fotogràfic de tots aquells actes, manifestacions i actuacions que han tingut lloc a Girona. La donació també inclou la cessió de drets d'explotació a l'Ajuntament de Girona.

El CRDI ja ha iniciat una intervenció destinada a fer una primera selecció, instal·lació i un primer inventari d'aquestes 419.000 imatges, actuacions que preveu continuar al llarg de 2007.

Arxiu Central de la Delegació del Govern a Lleida

Documents a l'abast. La feina de l'arxiver

La televisió local de Lleida ha emès aquest mes de gener el programa titulat: "Documents a l'abast. La feina de l'arxiver". L'objectiu d'aquest programa és difondre el treball dels professionals que ens dediquem a gestionar la documentació tant des de la

vessant administrativa com històrica: els documents que es creen són la informació de d'avui i la memòria del demà.

L'Arxiu Central Administratiu del la Delegació del Govern a Lleida juntament amb els Grup d'Arxivers de Lleida hem treballar en la realització d'aquest guió televisiu per donar a conèixer al públic en general els arxius i la feina de l'arxiver.

El fill conductor d'aquest programa televisió, amb la intervenció de distints professionals, ha estat mostrar la utilitat dels arxius al ciutadà perquè puguin entendre que els arxius estan al seu al servei.

Arxiu Municipal de Lleida

Jornades Els llibres de crims de la ciutat de Lleida. La justícia local a Catalunya

Durant el dies 6 i 7 de març de 2007 son previstes aquetes Jornades de crims a Lleida, organitzades por l'Arxiu Municipal de Lleida, l'Institut d'Acció Cultural (IMAC) i la Fundació UdL, amb la col·laboració de la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Per a més informació i inscripció podeu adreçar-vos a l'enllaç següent: <http://www.lleida.org/actualitat/opusclejornades.pdf>.

Arxiu Comarcal de la Noguera

Dipòsit del fons fotogràfic de Marcel·lí Bergé Palou

El dia 14 de novembre de 2006 va tenir lloc la signatura del contracte de dipòsit del fons propietat de Marcel·lí Bergé Palou. Aquest fons és fruit de la seva activitat com a fotògraf professional a Balaguer, entre els anys 1950 i 1970. El fons està constituït per un volum aproximat de 20.000 negatius flexibles i el tipus de fotografia que hi predomina són els retrats d'estudi, on apareixen retratades persones d'arreu de la Noguera, donat que Balaguer atreia a la gent de tots els pobles de la comarca.

Donació del fons del Parvulari Carme Vidal de Balaguer

El Parvulari Carme Vidal de Balaguer, obert de l'any 1970 fins el 1992, va ser el primer

centre privat de Balaguer dedicat a escola bressol i parvulari. Va funcionar durant els anys de la transició democràtica, en un moment d'un important moviment de renovació pedagògic que potencià la recuperació de la tradició escolar catalana amb la incorporació dels nous corrents escolars i de noves tècniques pedagògiques i didàctiques. Així fou com en aquest parvulari van experimentar amb el mètode pedagògic de Célestin Freinet i el mètode Montessori, de la mà de la dinàmica Escola de Mestres Rosa Sensat. El fons està constituït per documentació relativa a l'administració del centre i a la programació dels cursos, així com per 26 enregistraments audiovisuals i unes 1.000 fotografies de les diverses activitats que s'hi varen desenvolupar.

Dipòsit del fons de l'Ajuntament de la Baronia de Rialb

El 10 de gener de 2007, va tenir lloc la signatura del contracte de dipòsit del fons de l'ajuntament de la Baronia de Rialb a l'ACN. L'ingrés correspon a un volum aproximat de 4 metres de documentació del segle xx. Aquest és el primer ajuntament que respon a la campanya de preservació dels fons documentals municipals de la Noguera impulsada per l'ACN durant el 2006 a fi de vetllar per la conservació del patrimoni documental dels petits municipis de la comarca.

Ingrés del fons del Consell Comarcal de la Noguera

S'ha transferit a l'ACN el fons del Consell Comarcal de la Noguera, constituït per 400 arxivadors de documentació de 1988, any de la constitució dels consells comarcals, fins l'any 2000. Aquesta documentació es va transferir convenientment inventariada i arxivada, de tal manera que el servei de consulta i préstec que s'ofereix a la institució titular s'ha pogut garantir de manera immediata.

Ingrés de la documentació de les cambres agràries locals

L'Oficina Comarcal del DARP ha ingressat a l'ACN 400 arxivadors de documentació de 27 Cambres Agràries locals de la comarca. Per a poder fer efectiva aquesta transferència l'Oficina comarcal del DARP ha assumit les tasques de classificació i inventariació de la documentació, així com la

desinfecció i desinsectació prèvies al seu ingrés a l'arxiu comarcal.

Exposició Temps de revolta. Balaguer i la Noguera als anys 20 i 30

Del dia 14 de febrer al 16 de març de 2007 al vestíbul del rectorat de la Universitat de Lleida, l'ACN juntament amb el Museu de la Noguera tornem a exhibir l'exposició d'imatges del fons Daniel Torruella, on es podran apreciar diferents aspectes de la vida a la comarca de la Noguera durant els anys 1920 i 1930.

Restauració dels pergamins del fons de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes

S'han restaurat els 77 pergamins del fons que van de l'any 1057 fins al 1598. Aquests documents tenen una especial rellevància per a la història de la comarca per la seva antiguitat i perquè fan referència a un bast territori de la Noguera.

Arxiu Municipal de la Roca del Vallès

Donació

L'Arxiu Municipal de la Roca del Vallès rep del Sr. Jaume Anfruns una donació documental de gran valor històric. Es tracta d'un total d'onze documents que comprenen tres contractes d'arrendament de terres i un de finques, un testament, uns capítols matrimonials, una revenda, una capbreuació, un precari, una concessió de facultats sobre els recs i un certificat de lleves. Tots ells daten dels segles XVIII-XX, encara que molts reproduïen documents de dates anteriors - 1.495, 1.515, 1.760 ... - escrits en català, castellà i llatí. Aquests documents es poden consultar al carrer Lope de Vega, n. 10, actual seu de l'Arxiu Municipal.

Arxiu Comarcal de la Selva

Descripció en base de dades del Fons de la Clínica Militar núm. 5 de l'Agrupació d'Hospitals Militars de Girona

El Fons de la Clínica Militar núm. 5 va ser ingressat a l'Arxiu Comarcal el 1993 juntament amb el fons de l'establiment balneari Termes Orion de Santa Coloma de Farners. Entre el juny de 1938 i el gener de 1939, les instal·lacions del balneari van ser utilitza-

des com a centre sanitari per a convalescents de les Brigades Internacionals. En conseqüència es van generar diversos llibres de registre i altra documentació que resta inventariada a l'Arxiu Comarcal. La continuada sol·licitud de dades referents a possibles convalescents en la clínica, moltes d'elles procedents dels llocs d'origen dels brigadistes i efectuades a través d'internet, ens ha esperonat a confeccionar una base de dades amb les principals dades que es registraven en els corresponents llibres. Ara la recerca d'una persona s'ha reduït a la mínima expressió i podem informar de una possible estada o defunció, a peticionaris que estan a molts kilòmetres de distància.

Ingrés de la col·lecció de fotografies de Jaume Cubarsí Deulonder

Es tracta de la donació d'una col·lecció de plaques de vidre procedents de la família Oller-Coromines de Santa Coloma de Farners i que actualment posseïa Jaume Cubarsí. Es compon de 67 plaques de vidre, en un estat acceptable, amb imatges de Santa Coloma de Farners i de la comarca de la Selva. Cronològicament se situen entre les darreries del segle XIX i principis del XX.

Arxiu Històric de Tarragona

Ingressa del fons de Foto Raymond

Amb la signatura del corresponent contracte entre el Departament de Cultura i el Sr. Ramon Ferré Plana, propietari dels drets d'aquest fons, es va concretar la cessió en dipòsit a l'Arxiu Històric de Tarragona de la documentació fotogràfica generada per l'activitat professional del fotògraf Raymond Miserachs Vall (1905-92) i de la seva empresa Foto Raymond al llarg de més de cinquanta anys.

Aquest fons, exclusivament fotogràfic, compta amb un gran nombre d'imatges, de temàtica eminentment topogràfica, si be a partir de la dècada dels anys 60 entra amb força en el terreny de la fotografia industrial. També hi podem trobar interessants reproduccions de fotografies antigues, retrats i, en menor mesura, activitats socials diverses.

L'àmbit territorial que abasta aquest fons és extens, i tot i que predominen les imat-

ges de Tarragona i el seu entorn, podem trobar-n'hi de tot Catalunya, de l'Aragó, del País Valencià o d'Andorra. L'objectiu final d'aquest seguiment fotogràfic del territori era l'edició de postals, una de les principals activitats de l'empresa Foto Raymond.

Les fotografies que conformen el fons es troben en diversos suports: en negatiu –de vidre o cel·luloide– i en paper, mentre que els formats són també diversos, tot i que predominen els de 13x18 i els de 10x15. També podem trobar-hi fotolits d'impres-
ta.

A partir de l'ingrés de les fotografies, l'AHT procedirà a realitzar-ne el tractament pertinent, que consistirà en la neteja i incorporació de material de conservació, així com la descripció, a nivell d'inventari i la digitalització i informatització progressiva, per tal que pugui incorporar-se a la Fototeca del Centre i ser accessible així al públic en general.

Climatització d'un espai per a destinar-lo a dipòsit de documentació fotogràfica, sonora i audiovisual.

Les necessitats mediambientals específiques que precisa la documentació fotogràfica, sonora i audiovisual per a la seva conservació, la creixent importància dels fons fotogràfics a l'AHT i la manca d'un dipòsit adient per a conservar aquesta documentació han estat els factors que han propiciat la realització d'obres d'adequació d'un espai de la segona planta com a dipòsit d'aquest tipus de documentació.

Aquesta adequació ha consistit en la instal·lació d'un aparell climatitzador que mantindrà constant la temperatura i la humitat en aquest espai, en uns valors el més propers possibles als considerats com a ideals per a la correcta preservació d'aquests suports i de la informació que contenen.

Si bé aquesta ubicació no pot considerar-se com a òptima, podem assegurar que haurà representat una important millora per avançar en la correcta preservació d'aquesta documentació. Així, la documentació del Fons de Ràdio Tarragona, de la col·lecció d'història oral del Departament de Geografia, Història i Filosofia de la URV, del fons audiovisual de Tarraco Visió o de la Fototeca de l'arxiu, d'entre la qual cal destacar la del Fons Fotografia Canadell i la del Fons Foto

Raymond podrà ser preservada en unes condicions ambientals més adequades.

Ingressa el Fons de la Universitat Laboral "Francisco Franco" de Tarragona (1956-75)

El passat mes d'octubre va ingressar a l'AHT el fons documental de la Universitat Laboral "Francisco Franco" de Tarragona. Creada el 1956, juntament amb les de Gijón, Còrdova i Sevilla, sota l'impuls inicial del Ministeri del Treball, d'acord amb l'ideari falangista, la seva estructura i funcionament foren establerts per la llei d'Universitats Laborals de 1959, que incorporà la de Zamora.

Iniciades les obres del centre el 1952 –amb projecte dels arquitectes Antoni Pujol Sevil, Antonio de la Vega Martínez, Luis Peral Buesa i Manuel Sierra Coma–, les instal·lacions, on es combinaven amb considerable amplitud les àrees dedicades a serveis, docència, religió, lleure i residències, tindrien cabuda per a més de 1.500 alumnes, majoritàriament amb règim d'internat, juntament amb migpensionistes i becaris, amb un inevitable control ideològic. Foren solemnement inaugurades el 8 de novembre de 1956, amb la presència del cardenal Arriba y Castro, el governador civil González-Sama i el director general de Previsión y Montepíos Laborales Coa de la Piñera.

El primer curs es començà a impartir el batxillerat laboral superior de l'especialitat d'electrònica, formació professional i els ensenyaments d'una escola de capacització social (Secció Femenina). El 1960, en comptar amb el personal tècnic necessari i amb laboratoris i tallers adequats, s'autoritza el Curs selectiu d'Iniciació al Peritatge Industrial. Les especialitats de mecànica, electricitat i química van dependre de l'Escola de Peritatge Industrial de Terrassa. El 1972 s'implantaren, en lloc del Peritatge, els estudis corresponents a Enginyeria Tècnica Industrial, Branca Elèctrica, Secció d'Electrònica Industrial, en desaparèixer de la Universitat Laboral d'Alcalá de Henares.

El 1978 les Universitats Laborals es convertiren en *Centros de Enseñanzas Integradas* –dependents de l'Instituto Nacional de Enseñanzas Integradas, organisme autònom de caràcter administratiu adscrit al Ministerio de Educación y Ciencia–. L'any 1980, extingit l'esmentat Institut, els edi-

ficis i objectius de les Universitats Laborals foren absorbits per l'Administració de l'Estat, a través del Ministerio de Educación y Ciencia.

Fins al moment l'AHT ha intervingut sobre el conjunt documental amb una neteja sistemàtica amb aspirador dotat d'un filtre HE-PA i els equips de protecció individual, amb canvi de contenidors (caixes normalitzades) i desinfecció posterior amb plaguicida químic.

Una primera aproximació sobre el contingut divers del fons permet destacar la documentació econòmica del centre, llibres d'inventaris patrimonials i dels diferents col·legis -Juan Yagüe, Raimundo Lulio, Ramiro Ledesma, Eugenio d'Ors, Luis Vives i Jaime Balmes, a més de la Granja agrícola "La Pineda"-, serveis i departaments, amb els tallers Prevocacional, d'Arts Gràfiques, Automobilisme, Construcció, Electricitat, Mecànica i Metal·lúrgia, nòmines de Personal docent i subaltern, proveïments d'eines i maquinària, llibres, material didàctic i esportiu, de menjadors, residència i econòmic, beques, transports...

Nou impuls al tractament del fons Fotografia Canadell

El gran volum d'aquest fons obliga a realitzar un esforç considerable per tal de poder-ne disposar en condicions; amb aquesta finalitat la Subdirecció General d'Arxius va convocar un concurs per tal que les empreses interessades poguessin presentar les seves ofertes per a realitzar tasques de digitalització i preservació.

Fruit d'aquest concurs, s'ha procedit a la digitalització de 66.800 imatges en negatiu en blanc i negre de format 6x4. i a la neteja, aplanament i condicionament en fundes de polipropilè i caixes de conservació permanent de 60.000 imatges en format de negatiu de 35 mm.

Amb aquesta actuació finalitza el tractament de digitalització de tots els negatius en blanc i negre d'aquest fons, que va iniciar-se l'any 2005, mentre que caldrà continuar encara l'esforç en les tasques de neteja, aplanament i incorporació de material de conservació.

Ara caldrà integrar aquest material dins la Fototeca del centre, una tasca en la qual el

personal de l'arxiu ja es troba treballant.

Els estudiants visiten l'Arxiu

L'AHT segueix acollint grups d'estudiants encuriosits per recórrer les dependències de l'edifici i descobrir les activitats del centre i els nombrosos fons documentals que conserva. Aquests darrers mesos, des de la Universitat Rovira i Virgili, n'han vingut: un procedent de la Unitat Predepartamental de Comunicació Audiovisual, Publicitat i Periodisme (professora Maribel Serra), el passat 28 de novembre i altres quatre de l'Escola Universitària de Turisme i Oci (Dra. Anna Isabel Serra), els dies 9 i 16 de febrer, amb un total d'un centenar d'estudiants. Hi hem d'afegir la visita d'uns vint alumnes de segon de Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials de l'IES "Cambrils", acompanyats pels professors Jaume Borràs i Montserrat Teruel, el 17 de gener.

Preservació-conservació de la documentació en pergamí del fons municipal de Tarragona.

El fons antic de l'Ajuntament de Tarragona, custodiat en dipòsit a l'AHT des de la seva creació -arran de la guerra civil els documents que arribaven fins al 1799 foren separats el 1937, i traslladats dos anys més tard al Palau arquebisbal i posteriorment al Jutjat Municipal, al carrer de Santa Anna- comprèn una elevada quantitat de pergamins, uns 700, dels prop de 2.100 exemplars de l'Arxiu. En realitzar-se'n la descripció, actualment en curs, es formulà la necessitat de protegir els més solemnes -entre originals i trasllats, datats entre 1232 i 1645- que encara duguessin adherit el segell penjant de la plica -complet o fragmentari, de cera blanca o vermella, plom o lacre sota paper, en algun cas, amb una bosseta de pell o una caixa de fusta o de llauna-, mitjançant diferents formes d'aposició -una tira de pergamí, una cinta de seda o cotó o un cordill de cànem-.

Per tal d'evitar que es malmetin, la restauradora Anna Español hi ha treballat en dues fases, tot emprant el sistema de carpeta-caixa: el pergamí resta subjectat per cantoneres i un full transparent de tereftalat de polietilè, enganxat a la vora dreta, sobre un suport de cartó ploma d'un gruix superior al segell, que s'hi insereix, un cop rebaixat el material. En la primera intervenció (2005),

d'un total de 373 documents inventariats ha actuat sobre 42 –reials i dels lloctinents generals, de la cort dels veguers, arquebisbats i papals-, un dels quals –en forma de rotlle- amb el segell solt. En l'altra, acaba de completar, d'un aplec de 460 pergamins de diferents procedències –en la seva major part, del fons municipal de Tarragona- ha aplicat la mateixa tècnica en 39 unitats.

Inicien les pràctiques a l'arxiu els alumnes de la Unitat Predepartamental de Comunicació Audiovisual, Publicitat i Periodisme de la URV.

Resultat del conveni marc de col·laboració entre els Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili (URV) per tal que els estudiants puguin fer pràctiques a l'Arxiu, a partir del mes de febrer l'Arxiu acull dos alumnes en pràctiques de la Unitat Predepartamental de Comunicació Audiovisual Publicitat i Periodisme de la URV per un període de 180 hores.

Aquestes estudiants en pràctiques portaran terme el buidatge del Fons de Tàrraco Visió, una televisió local de Tarragona que va emetre entre els anys 1997 a 2001. Aquest fons, que es gaurebé exclusivament video-gràfic, conté 850 cintes VHS, amb més de 2250 hores d'emissió.

La tasca dels alumnes consistirà en el visionat de les cintes i la introducció de la informació extreta del visionat en una base de dades elaborada per l'arxiu, tenint en compte l'interès de descripció del propi arxiu i els paràmetres de buidatge del documentalisme informatiu.

Arxiu Central del Port de Tarragona

Actes de les II Jornades Tècniques d'arxius portuaris

El 9 i 10 de novembre de 2005 van tenir lloc al Port de Tarragona les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris dedicades a « La classificació i la valoració dels documents portuaris ». La primera edició d'aquesta trobada de tècnics d'arxiu de les diferents autoritats portuàries de l'Estat, havia tingut lloc el novembre de 2004 al Port de Huelva; era el primer cop que els responsables d'arxius de les autoritats portuàries compartien

les seves experiències i les posaven en comú.

A finals d'aquest any passat 2006, l'Autoritat Portuària de Tarragona, conjuntament amb Puertos del Estado, va editar el llibre d'actes de les II Jornades, on es reflecteix, de manera força fidel, el treball dut a terme pel col·lectiu d'arxivers portuaris.

El pròleg del llibre va a càrrec de Ramon Alberch Fugueras, subdirector general d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, el qual participà activament en les Jornades com a ponent inaugural, parlant de l'experiència catalana en l'avaluació de documents, ponència, que apareix, també, publicada. La introducció, duta a terme per Coia Escoda Múrria, coordinadora de l'Arxiu del Port, de les II Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris i de l'edició, vol ser una declaració d'intencions del col·lectiu d'arxivers portuaris sobre la realització d'aquestes trobades professionals i sobre la publicació d'aquestes actes, eina imprescindible per al treball quotidià de les persones vinculades a la gestió de documents en l'àmbit de les administracions portuàries.

A banda de la ponència inaugural, es recull en el llibre, la transcripció de la taula rodona, que va tenir lloc en el transcurs de les Jornades, per a debatre sobre la Necessitat de creació d'una comissió qualificadora de documents portuaris, en la que hi participaren el mateix Ramon Alberch, Conchita Pintado, responsable del Servei d'Arxiu del Ministeri de Foment, Joaquim Nolla, tècnic del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona, Isabel Pont, assessora jurídica de l'Autoritat Portuària de Barcelona i Beatriz Bruna, responsable de l'Arxiu del Port de Vigo.

També es publica la ponència presentada per la coordinadora de les I Jornades Tècniques d'Arxius Portuaris, Ana María Mojarro Bayo, amb el títol: I Jornadas Técnicas de Archivos Portuarios: análisis y significado, així com les presentades pels representants dels diferents Grups de Treball dedicats a l'estudi i elaboració d'un Reglament, d'un quadre de classificació comú, d'un cens d'arxius portuaris, de documents normalitzats d'arxiu, de difusió i de gestió documental.

A l'apartat titulat Experiències, Amparo Costa i Pilar Ballesteros de CEDIPORT, apor-

ten una ponència sobre La fototeca de l'Autoritat Portuària de València, la seva història i els serveis que ofereix.

A la part final del llibre, apareixen les conclusions de les Jornades, de les quals, cal destacar-ne l'acord de la necessitat de crear una Comissió Qualificadora de Documents Administratius que tingui la capacitat de dur a terme una veritable avaluació de documents, racional i integrada dins el sistema de gestió documental de les autoritats portuàries. D'aquesta manera, es podrà eliminar documentació de manera controlada i amb les garanties jurídiques necessàries per tal d'assegurar un contingut planificat dels nostres arxius amb el conseqüent estalvi d'espai, personal i despesa que això comporta.

Arxiu Municipal de Torredembarra

Ingressen tres pel·lícules que il·lustren el món de la pesca

Es tracta de una còpia en DVD de les següents pel·lícules, originàriament filmades en Súper 8:

Els pescadors de Torredembarra de Kit Colfach. (data de creació: 1955 , data de la còpia: 2005).

El metge suec Kil Colfach va venir a estiuajar a Torredembarra l'estiu del 1955. El món de la pesca el va deixar fascinat i va decidir de fer-ne un petit documental. Les imatges ens mostren una manera de treballar ja desapareguda, una façana marítima de cases baixes de pescadors i la subhasta del peix.

Pesca d'arrastre de Lluís Roig Lloveras. (1974 data de creació, 2006 data de la còpia).

L'autor va sortir a pescar amb els pescadors de Torredembarra i va gravar un reportatge sobre el dia dia mariner dalt la barca: des que es llencen les xarxes, fins que es recullen i es tria el peix. S'hi observa també una façana marítima canviant: grues de construcció i els blocs de pisos que van guanyant terreny a les velles cases de pescadors.

El Roquer de Torredembarra (data de creació: 1991, data de la còpia: 2005). Francesc (presentador) i Santi Roig (realitzador), van realitzar una passejada per la zona anomenada del Roquer i la van filmar des de

terra i des de mar. L'interès d'aquesta pel·lícula rau en la descripció de tots els topònims de cada pedra, cova o bufador i en ser un document històric ja que tota aquesta zona es va destruir a l'hora de construir el nou port de Torredembarra.

Arxiu Comarcal del Vallès Oriental

Ingressa documentació procedent dels Jutjats de Mollet del Vallès.

El passat mes de desembre van ingressar a l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental (ACVO) els fons dels Jutjats de Primera Instància i Instrucció de Mollet del Vallès. Es tracta d'uns 95 metres lineals de documents del període 1986-1991. Cal destacar que aquesta documentació inclou també 30 metres d'expedients del registre civil de Mollet dels anys 1878-1991. També el mateix mes va arribar una nova transferència dels Jutjats de Primera Instància i Instrucció de Granollers, en total nou caixes (0,9 metres lineals) de 1974 a 1990.

Es cataloga el fons del mas Carbonell de Santa Maria de Palautordera

Recentment s'ha completat la catalogació d'un petit però interessant fons patrimonial: el del mas Carbonell d'aquesta localitat del baix Montseny. Es tracta d'un conjunt de 44 pergamins i 3 documents en paper del període 1344-1637. Aquests documents inclouen informació sobre el patrimoni familiar situat tant a Santa Maria de Palautordera (Vallès Oriental) com a la zona de Sant Martí d'Arenys i Palafolls (Maresme).

Edició del número 2 del butlletí de l'ACVO

El passat mes de desembre es va publicar el número 2 del butlletí informatiu de l'ACVO, que és una eina primordial de difusió de les nostres activitats entre els usuaris i titulars de fons. Aquesta revista compta amb una sèrie de seccions fixes com són Ingressos, Activitats, Informacions de l'Arxiu Municipal de Granollers i Notícies dels arxius municipals de la comarca. En aquest número cal destacar un article realitzat per la responsable de l'Arxiu Central dels Jutjats de Granollers que treballa a l'ACVO.

L'exposició sobre El retorn dels documents confiscats a Catalunya a Granollers

L'exposició fou inaugurada el 31 de gener amb la presència del director general del patrimoni cultural, l'alcalde de Granollers i el president del Consell Comarcal i ha estat visitada per 115 persones, entre elles tres grups d'estudiants de 4rt d'ESO de l'Institut Antoni Cumella de Granollers. En el marc de l'exposició, el 2 de febrer es va dur a terme a l'Arxiu Comarcal una conferència de l'historiador Joan Garriga sobre els docu-

ments del Vallès Oriental a l'Arxiu de Salamanca.

Curs "Introducció a la Paleografia"

A càrrec de l'historiador Juanjo Cortés, impartit durant sis sessions al llarg del mes de març de 2007. Ha tingut una molt bona acollida per part d'historiadors i aficionats a la recerca local que tenien dificultats a l'hora de llegir i transcriure documents d'època medieval i moderna o simplement volien reforçar els seus coneixements.

Rerefons

Inauguració de la reforma i ampliació de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Xavier Tarraubella i Mirabet, director de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

El dia 24 d'octubre de 2006 i després d'un any i mig de treballs, s'inauguraren les obres d'ampliació i reforma de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB-AF), que ocupa la segona planta de l'antic convent de Sant Agustí, amb entrada per la Plaça de Pons i Clerch, 2.

L'Arxiu Fotogràfic és una secció de l'Arxiu Històric de la Ciutat que fou creada l'any 1931, amb l'objectiu de recollir, conservar, organitzar i difondre els fons fotogràfics de caràcter històric de l'Ajuntament de Barcelona, així com altres fons i col·leccions de procedència privada o no municipal que es considerin d'interès per a la història de la ciutat o de la fotografia

Des de la seva creació i fins l'any 1994 l'Arxiu Fotogràfic, igual que la resta de seccions i serveis de l'Arxiu Històric de la Ciutat de

Barcelona, estigué situat a la Casa de l'Ardiaca, seu central i emblemàtica del centre. L'any 1994, a causa de les obres de remodelació de la Casa de l'Ardiaca i de la incorporació dels fons fotogràfics de l'Arxiu Fotogràfic de Museus i de l'Oficina Tècnica d'Imatge de l'Ajuntament, es fa imprescindible buscar un nou emplaçament per la secció d'Arxiu Fotogràfic i és així com s'instal·là provisionalment en una part de la segona planta de l'antic Convent de Sant Agustí.

La reforma i ampliació que ara s'ha portat a terme ha permès, per tant, resoldre aquesta situació de provisionalitat i disposar dels espais, instal·lacions, equipaments i condicions de treball necessaris per portar a terme de manera idònia les funcions de recepció, conservació, tractament, consulta i

difusió dels fons fotogràfics. En concret, les noves instal·lacions han permès:

- Millorar l'accessibilitat i les condicions de consulta dels documents.
- Ampliar la capacitat dels dipòsits de documentació.
- Impulsar una política d'ingrés de nous fons fotogràfics.
- Millorar extraordinàriament les condicions de conservació i emmagatzematge de les fotografies, en comptar amb sistemes que permeten un control estricte de les condicions ambientals en els diferents dipòsits.
- Facilitar el tractament i organització arxivística dels documents en disposar dels espais adients per fer-ho.
- Millorar les actuacions de conservació i reproducció de les fotografies en comptar amb uns laboratoris degudament condicionats.
- Impulsar nous programes de difusió dels fons fotogràfics conservats en disposar d'un espai de 175 m2 destinat a la realització d'exposicions amb les fotografies conservades.

Actualment, a l'AHCB-AF s'hi apleguen més de dos milions de fotografies de continguts i temàtica molt diversa, però amb un predomini de les relatives a la ciutat de

Barcelona des de diferents perspectives: arquitectura, urbanisme, cultura, política, esport, vida quotidiana, activitats socials, etc. Pel que fa a l'autoria de les imatges, aquesta és també molt diversa i representativa de la història de la fotografia a Catalunya, amb fotografies d'autors com Charles Clifford, Antoni Esplugas, Pau Audouard, Josep Postius, Josep Ma Sagarra, Frederic Ballell, Josep Domínguez, la nissaga Pérez de Rozas o Colita, entre molts altres.

Amb motiu de la inauguració de les noves instal·lacions també s'ha presentat la primera exposició fotogràfica realitzada amb els fons de l'Arxiu, que amb el títol *Entre la crònica i l'imaginari. Fotografies de la Segona República*, mostra més d'un centenar d'imatges dels anys 1931 a 1939, coincidint amb el 75è aniversari de la proclamació de la Segona República i el 70è de l'esclat de la Guerra Civil. En paraules del comissari de l'exposició i fotògraf de l'AHCB-AF, Jordi Calafell, la mostra *fa un repàs de l'imaginari catalanista i republicà a la Catalunya dels anys trenta del segle xx, un imaginari que malgrat tota la renovació historiogràfica feta a partir dels anys vuitanta arriba quasi intacte fins als nostres dies gràcies, en bona part, a la victòria franquista de 1939 que, de forma tan traumàtica, anorrea l'etapa republicana*. L'exposició encara es pot visitar fins el 20 d'abril de 2007.

Memòries d'un arxivador de secà Albert Villaró

Fotocòpies

El telèfon no sona mai abans de les nou, quarts de deu. I si mai ho fa, és per error: el funcionari que se'n cuida de les escombraries i la deixalleria té un cognom similar al de l'arxivador, i molt sovint des de la centralita li arriben avisos sobre contenidors plens a vessar i muntanyes de brossa incontrolada. L'arxivador, que comença a estar tip de tanta confusió, apunta aplicada-

ment la natura i les coordenades de les incidències i les passa tot seguit a qui correspongui: intentar aclarir aquest ball d'identitats amb l'interlocutor és una feina inútil, i sovint reclama més temps i energies que no pas incórrer en una innocent suplantació de personalitat.

En aquest cas, però, ningú no demana pel gerent de la mancomunitat. Per l'auricular surt una veu enèrgica, amb uns ressons

d'impaciència, provocats sens dubte pels trencacolls de la centraleta. El sisè sentit de l'arxivador s'activa. Ensuma problemes.

–A veure. Ja era hora. Això és l'arxiu municipal, oi que sí?

–Ehem. Sí, és aquí.

–Quin horari fan? Els dissabtes no és obert, oi que no?

–No. Els dissabtes no. Cregui'm que em sap greu.

–Els diumenges tampoc, imagino. Be, és igual. És igual. A veure. Apunti, jove.

Tesi doctoral. Repressió fiscal durant la Dècada Ominosa, o alguna cosa semblant. Termini de presentació, dues setmanes a partir del dia de la trucada. Per alguna obscura raó, fins a aquell moment no se n'havia adonat de la importància que va tenir la localitat durant aquells atribolats episodis de la història. La consulta de les actes de l'ajuntament és urgent i imprescindible.

–Ah. No hi són. Ho sento. Totes no. Esborranys de l'any 21 i 22, i uns mesos del 23, només, fins que van arribar els Cent Mil Fills de Sant Lluís. I una mica de correspondència.

Pel fil del telèfon desfila una bombolla d'incredulitat.

–Què vol dir, que no hi són?

–Sembla ser que se les va endur el general Espoz y Mina. No sé pas què en volia fer. Repressió fiscal, tal vegada.

–No pot ser. No pot ser! –brama.

–Si vol consultar els esborranys...

–I tant, que els he de consultar. Faci-me'n unes fotocòpies i me les envia amb la factura. I la correspondència també, si és tan amable. Si pogués ser demà mateix...

Comença llavors la fase de les explicacions. Material sensible, enquadernació fràgil, el sermonet de sempre. A l'altra banda la indignació creix. Comencen els penjaments. Sóc, per aquest ordre, un insolent, un impresentable un incompetent, un acomodaticí i, en un futur proper, un aturat, gràcies a una xarxa d'influències que s'endevinen potents i predisposades a la venjança. Abans de penjar, i no sé ben bé per quina raó, me l'imagino amb la cara del Trapense, amb l'hàbit posat i una expressió ferotge, encebant el trabuc, i no deixa de ser una imatge reconfortant.

Bibliografia

Arxiu de Textos Catalans Antics. Vol. 25. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans - Facultat de Teologia de Catalunya, 2006. 1053 p.

BERNAL, Àngels. "Els documents del Comissariat que han arribat a l'ANC", dins Rafael Pascuet i Enric Pujol (dir.): *La revolució del bon gust. Jaume Miravittles i el Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya (1936-1939)*. Barcelona: Ajuntament de Figueres, Arxiu Nacional de Catalunya, Viena Edicions, desembre 2006, p. 126-134.

Butlletí informatiu de l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental. ACVO. N. 2. Granollers, desembre 2006. 8 p.

Els apunts de l'Arxiu Històric de Girona. N. 2. Girona, II-2007. 8 p.

GIL VICENT, Vicent. *L'Arxiu Municipal de Vila-real. Set segles d'història*. Vila-real: Ajuntament de Vila-real. Regidoria d'Arxiu, 2007. 72 p. i DVD.

LLADÓ, Jordi. *Ramon Vinyes: un home de lletres entre Catalunya i el Carib*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2007. Col·lecció Arxius i societat. Quaderns de divulgació històrica. Núm. 1. 243 p.

MARAGALL MIRA, Pere. "Excursió a l'Arxiu Víctor Català. La memòria literària en perill". *Avui*. Any XXXII. Núm. 10580 (Barcelona, 1 de març del 2007). Suplement "Cultura", p. 5.

Memòria del Departament de Cultura 2005. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2007. 452 p.

ARXIUS. Butlletí de la Subdirecció general d'Arxius. Número 49, primavera 2007.
Edita: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.
Redacció: Subdirecció general d'Arxius, carrer Portaferriassa, 1 -Palau Moja-, 08002 Barcelona
A/e: arxius.cultura@gencat.net - <http://cultura.gencat.net/arxius>
Direcció i secretaria: Subdirecció general d'Arxius. Àrea de Coordinació general d'Arxius.
Secció de Projectes i Protecció del Patrimoni Documental
Consell de redacció: R. Alberch i Fugueras, F. Balada i Bosch, L. Cermenó i Martorell,
M. Corominas i Noguera, M. Font i Vinyes, R. Ibarra i Ollé, A. Magrinyà i Rull, B. Martínez i
Raduà, X. Pedrals i Costa, R. Planes i Albets, P. Puig i Ustrell, J. Serchs i Serra,
A. Villaró i Boix.
Disseny gràfic: America Sanchez i Albert Planas / Tipografia: PMN Caecilia.
Impressió: Printing Súria, SL. / Tiratge: 2.500 exemplars
Dipòsit legal: B-17.466-93 / ISSN: 1133-3774